

مرکز مشاوره و اطلاع رسانی

سیستم کاران

سیستم مدیریت ایمنی مواد غذایی

FSSC 22000

Version 5 - May 2019

ویرایش پنجم - می 2019

تهیه کننده :

مرکز مشاوره و اطلاع رسانی سیستم کاران

WWW.SYSTEMKARAN.ORG

((کپی برداری از این جزوه با ذکر منبع، مجاز می باشد))

فهرست کلی

3.....	مقدمه
4.....	بخش 1 مرور طرح
19.....	بخش 2 الزامات برای ممیزی سازمان
23.....	بخش 3 الزامات برای فرآیند گواهی
38.....	بخش 4 الزامات برای نهادهای صدور گواهینامه
49.....	بخش 5 الزامات برای نهادهای اعتباربخشی
52.....	بخش 6 الزامات برای سازمان‌های آموزشی

مقدمه

با افزایش جمعیت جهان، نیاز روزافزون به محصولات غذایی قابل دسترس، سالم و باکیفیت وجود دارد. برای رفع این نیاز، FSSC 22000 یک برنامه تضمین شده و قابل اعتماد به صنعت غذا ارائه می‌کند. کلید این برنامه تضمین شده، قابلیت استفاده طرح گواهینامه FSSC 22000 برای سیستم‌های مدیریت ایمنی غذا می‌باشد. این سند حاوی ورژن جدید شماره 5 برنامه FSSC 22000 منتشر شده در ماه مه 2019 می‌باشد. فاکتورهای اصلی برای آغاز شکل‌گیری این ورژن عبارتند از:

- انتشار استاندارد جدید ISO 22000:2018 در 19 ژوئن 2018
 - دوره انتقال 3 ساله برای انتقال به استاندارد جدید ISO 22000:2018 تعیین شده توسط آخرین انجمن بین‌المللی اعتباربخشی 29 (IAF) ژوئن 2021
 - امکان ممیزی سیستم مدیریت یکپارچه برای کیفیت FSSC 22000
 - بهبود الزامات طرح قبلی
 - مطابق با الزامات الگوگیری ابتکار ایمنی مواد غذایی جهانی (GFSI)
 - مطابق با الزامات نهاد نظارت‌کننده مربوطه
- درباره طرح کلی

طرح کلی متشکل از 6 بخش و دو پیوست می‌باشد که در این سند دسته‌بندی شده‌اند. بنابراین 7 پیوست وجود دارد. تمام این اسناد همچنین حاوی الزامات طرح کلی اجباری هستند. در آخر اسناد راهنما درباره چندین موضوع جهت پوشش مطلب وجود دارد. تمامی سندها را می‌توان از وبسایت FSSC 22000 به صورت رایگان دانلود کرد.

چگونگی طرح سازماندهی

بخش 1: مرور طرح

در این بخش محتوای برنامه و جزئیات آن که شامل اصول مربوط به گواهینامه می‌باشد شرح داده می‌شود.

بخش 2: الزامات برای ممیزی سازمان

این بخش الزامات طرح کلی را که در برابر آن، نهادهای صدور گواهی دارای مجوز، سیستم مدیریت ایمنی غذا (FSMS) یا FSMS و سیستم مدیریت کیفیت (QMS) سازمان را به منظور گرفتن یا حفظ گواهی برای FSSC 22000 یا کیفیت - FSSC 22000 باید ممیزی کنند را توضیح می‌دهد.

بخش 3: الزامات برای فرآیند گواهی

این بخش الزامات برای اجرای فرآیند گواهی انجام شده توسط نهادهای صدور گواهی دارای مجوز را شرح می‌دهد.

بخش 4: الزامات برای نهادهای صدور گواهینامه

این بخش الزامات برای نهادهای صدور گواهی دارای مجوز را شرح می‌دهد که خدمات گواهی طرح را برای سازمان‌ها انجام می‌دهند.

بخش 5: الزامات برای نهادهای اعتبار بخشی

این بخش الزامات برای نهادهای اعتبار بخشی شناخته شده را که خدمات اعتبار بخشی برای نهاد گواهی دارای مجوز ارائه می‌کند را شرح می‌دهد.

بخش 1: مرور طرح

1- مقدمه

طرح کلی

طرح گواهی FSSC 22000 (از این پس در متن با عنوان طرح یاد می‌شود) الزامات متمایز و گواهی سیستم‌های مدیریت ایمنی مواد غذایی (FSMS) یا FAMS و سیستم‌های مدیریت کیفیت (QMS) سازمان‌ها در زنجیره تامین مواد غذایی را به طور خلاصه ارائه می‌کند.

گواهی موید آن است که در FSMS سازمان (FSSC 22000) یا FSMS و QMS (FSSC 22000) - کیفیت) منطبق با الزامات طرح می‌باشد.

این طرح بر مبنای مشخصات یا استانداردهای فنی در دسترس عموم می‌باشد:

- الزامات ISO 22000 برای هر سازمان در زنجیره غذایی

- الزامات ISO 9001 (در جایی که FSSC 22000 - کیفیت مورد نیاز باشد).

- برنامه‌های پیش‌نیازی مربوطه (PRPs) بر مبنای ویژگی‌های فنی برای بخش (به عنوان مثال, PAS xyz,

(ISO/TS 22002-x)

- الزامات اضافی FSSC 22000 تعیین شده توسط سهامداران ما

زمانی که موسسه تصمیم بر ضرورت به‌روزرسانی با تغییرات طرح می‌گیرد، در این صورت الزامات برای

مخبره و پیاده‌سازی به صورت جداگانه انتشار خواهد یافت.

این طرح یک مدل گواهی داوطلبانه ارائه می‌کند که می‌تواند برای کل زنجیره تامین مواد غذایی استفاده شود. این مدل می‌تواند بخش‌هایی از زنجیره تامین را که برنامه پیش‌نیازی ویژه (PRPs) ایجاد و پذیرفته شده‌اند را پوشش می‌دهد. شرح طبقه‌بندی زنجیره غذایی استفاده شده با این طرح برطبق ISO/TS 22003:2013 تعریف شده است (فصل 3 را ببینید).

از فوریه 2010 طرح به وسیله ابتکار جهانی ایمنی مواد غذایی (GFSI) ارزیابی و شناسایی شده است که پذیرش و شناخت صنعت غذای جهانی را تایید می‌کند.

مالکیت

موسسه FSSC 22000 (از این پس در متن با عنوان موسسه یاد می‌شود) مالکیت و حق چاپ تمام اسناد مربوط به طرح را حفظ و موافقت برای تمام نهادهای صدور گواهی، نهادهای اعتباربخشی و سازمان‌های آموزشی را در دست دارد.

زبان

ورژن اصلی و معتبر طرح به انگلیسی می‌باشد.

2- ویژگی‌ها

2-1- اهداف

هدف طرح حصول اطمینان از پاسخگویی مداوم آن به نیازهای صنعت بین‌المللی غذا است با ارائه گواهی است که ارائه مواد غذایی سالم توسط سازمان به مصرف‌کنندگان را تضمین می‌کند.

اهداف ویژه طرح عبارتند از:

الف) ثبت صحیح و قابل اعتمادی از سازمان‌های دارای مجوز که مطابق با الزامات طرح می‌باشند را ایجاد و حفظ نمایند.

ب) کاربردهای صحیح سیستم‌های مدیریت کیفیت و ایمنی مواد غذایی را ترویج نمایند.

پ) شناسایی ملی و بین‌المللی و پذیرش عمومی سیستم‌های مدیریت کیفیت ایمنی مواد غذایی و ایمنی مواد غذایی را ترویج نمایند.

ث) حمایت برای گواهی‌های سیستم‌های مدیریت ایمنی مواد غذایی در زمینه کیفیت و ایمنی مواد غذایی

تهیه نمایید.

موسسه تلاش می کند تا با روش های زیر به این اهداف برسد:

- الف) انعقاد قرارداد با نهادهای صدور گواهینامه، نهادهای اعتباربخشی و سازمان های آموزشی
- ب) اقدامات مناسب در صورت سوء استفاده یا استفاده نامناسب از گواهی های صادر شده توسط سازمان های آموزشی یا نهادهای صدور گواهینامه دارای مجوز
- پ) اقدامات مناسب در صورت سوء استفاده یا استفاده نامناسب از لوگوی FSSC 22000 موسسه
- ت) حمایت، نظارت و تامین مالی سازمان ها و موسسات دیگر که برای دستیابی به اهداف مشابه یا نسبتا مشابه گفته شده در بالا تلاش می کنند.

2-2- ماهیت طرح

طرح یک طرح مستقل بر مبنای ISO برای صدور گواهینامه و ممیزی شخص ثالث ارائه می کند.

طرح:

- الف) استانداردهای ISO، مشخصات فنی ویژه بخش برای PRPs، الزامات اضافی متاثر از بازار و همچنین الزامات قانونی و نظارتی را ترکیب می کند.
- ب) به وسیله ابتکار جهانی ایمنی مواد غذایی شناخته می شود.
- پ) اجازه ادغام با دیگر استانداردهای سیستم مدیریت از قبیل محیط، سلامت و ایمنی می دهد.
- ت) به وسیله موسسات غیرانتفاعی کنترل و توسط یک هیئت مستقل از سهامداران مدیریت می شود.
- ث) شفافیت را در کل زنجیره تامین مواد غذایی را افزایش می دهد.
- ج) ثبت نام FSSC 22000 سازمان های مجاز را ارائه می کند که قابل دسترس برای عموم می باشد.

3- دامنه

این طرح برای ممیزی، صدور گواهینامه و ثبت نام سازمان ها برای گروه ها (زیر گروه های) زنجیره غذایی زیر در نظر گرفته شد (مطابق با ISO/TS 22003:2013، جدول 1 را نیز ببینید):

جدول 1، مرور گروه‌ها (زیر گروه‌ها):

اسناد قانونی	مثال‌هایی از فعالیت‌ها و محصولات موجود	توصیف	زیر گروه	گروه
ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000	پرورش حیوانات برای گوشت، تولید تخم‌مرغ، تولید شیر یا تولید عسل (وابسته به بسته‌بندی و ذخیره‌سازی مزرعه)	پرورش حیوانات برای گوشت، شیر، تخم‌مرغ و عسل	AI	A
ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000	پرورش ماهی و غذاهای دریایی برای تولید گوشت (وابسته به بسته‌بندی و ذخیره‌سازی مزرعه)	پرورش ماهی و غذاهای دریایی	AII	
ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000	ذبح، جدا کردن استخوان، درآوردن احشا، تخلیه شکم، برش، سورتینگ، شستن، پاستوریزه کردن، بریدن زواید، عمل‌آوری، تخمیر، دود دادن، انجماد، خنک کردن، سرد کردن، غوطه‌ور کردن در آب گرم	فرآوری محصولات حیوانی فسادپذیر	CI	C
ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000	جدا کردن پوسته، خشک کردن، بسته‌بندی کردن، سورتینگ، شستن، آبکشی، fluming، جدا کردن قسمت‌های زاید، ورقه ورقه کردن، پاستوریزه کردن، کباب کردن، غوطه‌ور کردن در آب گرم، پوست‌گیری، پوشش‌زدایی، سرد کردن،	فرآوری محصولات گیاهی فسادپذیر	CII	

	<p>خنک کردن، منجمد کردن، و محصول نهایی،</p> <p>- مثال های محصول نهایی:</p> <p>خنک شده یا منجمد برای مثال میوه های تازه، آبمیوه های تازه، سبزی ها، دانه ها، آچیل ها، جایگزین های گوشت بر پایه مواد گیاهی (برای مثال سویا)</p>			
<p>ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000</p>	<p>مخلوط کردن، پختن، بسته بندی کردن، خنک کردن، سرد کردن، منجمد کردن،</p> <p>- مثال های محصول نهایی:</p> <p>محصولات مخلوط، پیتزا، لازانیا، ساندویچ، دامپلینگ، غذاهای آماده مصرف</p>	<p>فرآیند محصولات گیاهی و حیوانی فسادپذیر (مخلوطات مخلوط)</p>	CIII	
<p>ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000</p>	<p>مخلوط کردن پختن، بسته بندی کردن، پر کردن در بطری، دم کردن، خشک کردن، پرس کردن، آسیاب کردن، مخلوط کردن، کباب کردن، تصفیه کردن، تقطیر کردن، خشک کردن، کنسرو کردن، پاستوریزه کردن، استریلیزاسیون.</p> <p>- مثال های محصول نهایی:</p> <p>محصولات کنسرو شده، بیسکویت ها، نان، تنقلات، روغن، آب آشامیدنی، نوشیدنی های الکلی و</p>	<p>فرآوری محصولات پایدار در دمای محیط</p>	CIV	

	غیرالکلی، پاستا، آرد، شکر، نمک‌های خوراکی، محصولات لبنی با ماندگاری بالا، مارگارین‌ها.			
ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000	تولید محصولات مجزا یا چندگانه بصورت فرآوری شده یا خام که برای تغذیه حیوانات تولیدکننده موادغذایی در نظر گرفته می‌شود.	تولید خوراک دام	DI	
ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000	تولید محصولات مجزا یا چندگانه به صورت فرآوری شده یا نیمه فرآوری شده یا خام که برای تغذیه حیوانات غیرتولیدکننده مواد غذایی نظیر سگ‌ها و گربه‌ها در نظر گرفته می‌شود. مثال‌ها: غذاهای حیوانات خانگی خشک و مرطوب، خنک شده، سرد شده، منجمد و	تولید غذای حیوانات خانگی (فقط برای سگ‌ها و گربه‌ها)	DIa	D

	پایدار در دمای محیط			
ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000	تولید محصولات مجزا یا چندگانه به صورت فرآوری شده یا نیمه فرآوری شده یا خام که برای تغذیه حیوانات غیرتولید کننده مواد غذایی به جز سگها و گربهها در نظر گرفته می شود. مثالها: غذاهای حیوانات خانگی خشک و مرطوب، خنک شده، سرد شده، منجمد و پایدار در دمای محیط	تولید غذای حیوانات خانگی (برای دیگر حیوانات خانگی)	DLLB	
ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000	فعالیتها در رستورانها، هتلها، بوفه های محل کار، بردن غذا در فاصله های دور، حمل کردن و تحویل مستقیم به مصرف کنندگان، فعالیتها برای کافی شاپها، کامیون های مواد غذایی و کترینگ رویدادها.	کترینگ	EI	E
ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000	فعالیتها: دریافت، برداشتن، انبار کردن، نمایش دادن محصولات غذایی، ارسال، حمل و تحویل مثالها: سوپرمارکتها، هایپرمارکتها، خواروبار فروشی، فروشگاه های انبوه، فروش عمده فروشها به رستورانها	خرده فروشی / عمده فروشی	FI	F

<p>ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000</p>	<p>حمل و نقل و ذخیره سازی با دماهای خنک کردن، سرد کردن و منجمد کردن، فعالیت‌های اضافی از قبیل بسته‌بندی مجدد محصولات بسته‌بندی شده، انجماد و یخ‌زدایی</p>	<p>ارائه خدمات حمل و نگهداری برای مواد غذایی و خوراک دام فسادپذیر</p>	<p>GI</p>	<p>G</p>
<p>ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000</p>	<p>حمل و نقل و ذخیره سازی، فعالیت‌های اضافی از قبیل بسته‌بندی مجدد محصولات بسته‌بندی شده</p>	<p>ارائه خدمات حمل و نقل و نگهداری برای مواد غذایی و خوراک دام پایدار در دمای محیط</p>	<p>GII</p>	
<p>ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000</p>	<p>تمام فعالیت‌های تولید برای پلاستیک، کارتن، کاغذ، فلز، شیشه، چوب و دیگر موادی که به عنوان مواد بسته‌بندی در صنعت غذا و خوراک دام استفاده می‌شوند. مثال‌ها: بطری‌ها، جعبه‌ها، شیشه‌ها، بشکه‌ها، چوب پنبه، قوطی‌ها، وسایل برای بستن مواد بسته‌بندی از قبیل چسپ، نوار پلاستیکی و غیره در صورتی که تولیدکننده بتواند تایید کند که آن‌ها به مواد بسته‌بندی مواد غذایی و</p>	<p>تولید مواد بسته‌بندی و بسته‌بندی مواد غذایی</p>	<p>I</p>	<p>I</p>

	خوراک دام تعلق دارند. تولید لیبل‌های در تماس مستقیم با غذا.			
ISO 22000 ISP/TS 22002-3 الزامات اضافی FSSC 22000	مخلوط کردن، پختن، بسته‌بندی کردن، تقطیر کردن، خشک کردن، کنسرو کردن، استریلیزاسیون برای تمام محصولات در دمای محیط، سرد شده و انجماد. محصولات نهایی: برای مثال افزودنی‌های مواد غذایی و خوراک دام، ویتامین‌ها، مواد غذایی و خوراک دام، ویتامین‌ها، مواد معدنی، کشت‌های زیستی، طعم‌دهنده‌ها، آنزیم‌ها، کمک فرآیندها، گازها به عنوان مواد تشکیل‌دهنده و یا گازهای بسته‌بندی	تولید مواد بیوشیمیایی	K	K

3-1- پرورش حیوانات (گروه A)

زیر گروه AI زنجیره غذایی به پرورش حیوانات اهلی بر روی خشکی برای مصرف انسان اشاره دارد. فعالیت‌هایی از قبیل شکار یا تله‌گذاری در این گروه قرار نمی‌گیرد.

3-2- تولید مواد غذایی (گروه C)

گروه C زنجیره غذایی شامل فعالیت‌های فرآوری مواد غذایی زیر می‌باشد:
الف) فرآوری محصولات حیوانی فسادپذیر، تولید محصولات حیوانی شامل ماهی و غذای دریایی، گوشت و تخم‌مرغ و محصولات لبنی و ماهی می‌باشد.

ب) فرآوری محصولات حیوانی فسادپذیر، تولید محصولات گیاهی شامل میوه‌های تازه و آبمیوه‌های تازه، سبزیجات، دانه‌ها و آجیل‌ها

پ) فرآوری محصولات گیاهی و حیوانی فسادپذیر. تولید فرآورده‌های گیاهی و حیوانی ترکیبی شامل پیتزا، لازانیا، ساندویچ، دامپلینگ و غذاهای آماده مصرف

ت) فرآوری محصولات پایدار در دمای محیط. تولید محصولات غذایی از هر منبعی که در دمای محیط نگهداری و فروخته می‌شود از قبیل مواد غذایی کنسرو شده، بیسکویت‌ها، نان، تنقلات، روغن‌ها، آب آشامیدنی، نوشیدنی‌ها پاستا، آرد، شکر و نمک‌های خوراکی

3-3- تولید خوراک دام (گروه D)

گروه D زنجیره غذایی تولید خوراک دام و غذای حیوانات خانگی را پوشش می‌دهد:

الف) تولید خوراک از منابع غذایی مجزا یا مخلوط، تعیین‌شده برای حیوانات تولیدکننده مواد غذایی

ب) تولید غذای حیوانات خانگی (فقط برای سگ‌ها و گربه‌ها). تولید خوراک از منابع غذایی مجزا یا مخلوط، در نظر گرفته شده برای حیوانات غیر تولیدکننده مواد غذایی

پ) تولید غذایی حیوانات (برای دیگر حیوانات خانگی)

3-4- کترینگ (گروه E)

گروه E زنجیره غذایی زمانی به کار می‌رود که خدمات کترینگ به مشتری‌ها ارائه می‌شود. غذا در محل مصرف یا در یک واحد فرعی تهیه می‌شود.

مثال‌هایی از این گروه عبارتند از:

- واحدهای تولید یا آشپزخانه‌هایی که غذا را مستقیماً به مصرف‌کنندگان سرو و یا برای مصرف فوری ارائه می‌کنند. برای مثال: رستوران‌ها، هتل‌ها و بوفه‌ها

- غذاهای پذیرایی شده برای کترینگ در محل‌های دور با پذیرایی مستقیم از مصرف‌کنندگان برای مثال رستوران‌ها، کافی‌شاپ‌ها، کامیون‌های حمل مواد غذایی و کترینگ رویدادها

3-5- خرده‌فروشی و عمده‌فروشی (گروه F)

گروه FI زنجیره غذایی برای فعالیتهای خرده‌فروشی و عمده‌فروشی به کار می‌رود.

خرده‌فروشی به صورت فروش کالا در مقادیر کم برای مصرف، نه برای فروش دوباره، به مشتری نهایی

(برای مثال مصرف کننده) فروخته می شود. خرده فروش ها بایستی ساختمان فیزیکی و امکانات (برای مثال مغازه) داشته باشند. خرده فروش ممکن است فروش اینترنتی یا تحویل در درب منزل داشته باشد که ممکن است تنها زمانی که مرتبط با محل خرده فروشی فیزیکی می باشد در حوزه قرار گیرد نه به عنوان فعالیت مستقل

عمده فروشی به صورت خریدن کالا از تولیدکنندگان یا دیگر فروشندگان و فروش کالا به دیگر کسب و کارها نظیر خرده فروش ها، صنایع و گاهی مصرف کنندگان نهایی تعریف می شود. عمده فروش ها ممکن است فروش یا تحویل اینترنتی داشته باشند که ممکن است تنها در صورتی که مرتبط به محل عمده فروشی فیزیکی باشد و نه به صورت فعالیت مستقل در این حوزه قرار گیرد.

عمده فروشان همیشه مالکیت محصولات و فعالیت ها را که ممکن است شامل غذا، خوراک و یا محصولات بسته بندی برای غذا و خوراک باشد را در دست می گیرند.

هم برای خرده فروشی و هم عمده فروشی، فعالیت های داخل مغازه که صرفاً برای ارائه غذای از پیش آماده ارائه می شود، یک مرحله نهایی فرآوری ممکن است گنجانده شود (برای مثال کباب کردن گوشت، پختن نان، برش گوشت یا ماهی).

3-6- حمل و نقل و نگهداری (گروه G)

گروه G زنجیره غذایی برای ارائه دهندگان خدمات تدارکاتی شخص ثالث به کار می رود که به صورت فیزیکی غذا یا خوراک یا مواد بسته بندی غذا یا خوراک را ذخیره یا حمل می کنند اما مالکیت آن را در دست ندارند. این فعالیت ممکن است شامل فعالیت های اضافی از قبیل بسته بندی محصولات بسته بندی شده، یا فعالیت های انجماد یا آب کردن باشد. تولیدکنندگان که فقط محصولات خودشان را ذخیره و یا جابه جا می کنند و به دیگران خدمات ارائه نمی کنند و بنابراین نباید تحت این گروه ممیزی شوند.

3-7- تولید مواد بسته بندی و بسته بندی مواد غذایی (گروه I)

گروه I زنجیره غذایی مواد بسته بندی را پوشش می دهد که شامل تولید بسته بندی غذا یا خوراک، مواد بسته بندی غذا یا خوراک و محصولات واسطه برای موارد زیر می باشد:

الف) مواد و سطوح در تماس مستقیم با مواد غذایی (برای مثال تماس فیزیکی ماده غذایی یا در تماس با فضای خالی بالای قوطی کنسرو) در زمان استفاده عادی از بسته بندی مواد غذایی در تماس با غذا خواهد بود.

ب) مواد یا سطوح در تماس غیرمستقیم با مواد غذایی که در استفاده عادی از بسته‌بندی مواد غذایی در تماس مستقیم با مواد غذایی نبوده، اما احتمال انتقال برای ورود مواد به داخل ماده غذایی وجود دارد. مواد استفاده شده برای مراقبت شخصی، داورخانه یا دیگر استفاده‌ها در خارج از قلمرو این استاندارد می‌باشند. ظروف یکبار مصرف تنها زمانی که با همدیگر (و به‌عنوان بخشی) از محصولات غذایی فروخته شوند مجاز می‌باشند. مثال‌ها قاشق‌هایی هستند که با ماست بسته‌بندی شده‌اند، چنگال‌ها یا چاپ استیک‌های بسته‌بندی شده به همراه غذاهای آماده مصرف

3-8- تولید مواد بیوشیمیایی (گروه K)

گروه K زنجیره غذایی شامل تولید مواد بیوشیمیایی بوده و برای تولید افزودنی‌های غذا و خوراک، ویتامین‌ها، مواد معدنی و بیوکالچرها، طعم‌دهنده‌ها، آنزیم‌ها و کمک فرآیندها به کار می‌رود اما آفت‌کش‌ها، مواد مخدر، کودها و عوامل تمییزکننده مستثنی می‌باشند.

3-9- FSSC 22000 - کیفیت

گواهینامه FSSC 22000 - کیفیت یک ضمیمه اختیاری به الزامات گواهینامه FSSC 22000 بوده و این الزامات را با تمام الزامات ISO 9001:2015 برای سیستم‌های مدیریت کیفیت تکمیل نموده و منجر به گواهینامه FSSC 22000 - کیفیت می‌شود.

الزامات برای شکل‌گیری، پیاده‌سازی و حفظ سیستم مدیریت کیفیت در استاندارد ISO 9001:2015 «سیستم‌های مدیریت کیفیت - الزامات» قرار دارد.

4- برنامه مدیریت و یکپارچگی

بند 1 موسسه FSSC 22000

1-1- موسسه اهداف قانونی خود را دارد:

الف) ترویج کاربرد سیستم‌های مدیریت کیفیت و ایمنی مواد غذایی

ب) توسعه، طراحی، مدیریت و اصلاح مجوز ایمنی مواد غذایی و سیستم بازرسی در زمینه کیفیت و ایمنی مواد غذایی

پ) ترویج شناخت و پذیرش عمومی سیستم‌هایی که برای کیفیت و ایمنی مواد غذایی ارائه شده‌اند.

ت) اجرای کمپین‌های اطلاعات و ارائه اطلاعات درباره کیفیت و ایمنی مواد غذایی

ث) ارائه خدمات پشتیبانی برای صدور گواهی سیستم‌های ایمنی مواد غذایی در زمینه کیفیت و ایمنی مواد غذایی

ج) انجام تمام اقدامات دیگر که مربوط به موارد ذکر شده در بالا بوده یا به هر روشی مفید می‌باشد.

1-2- موسسه برای دستیابی به این اهداف تلاش می‌کند:

الف) انعقاد قرارداد با نهادهای صدور گواهی

ب) انجام اقدامات مناسب در صورت سوء استفاده یا استفاده نامناسب از گواهی‌های صادر شده توسط نهادهای نظارت کننده

پ) انجام اقدامات مناسب در صورت سوء استفاده یا استفاده نامناسب از لوگوی موسسه

ت) حمایت، نظارت و تامین مالی دیگر موسسات و سازمان‌هایی که برای رسیدن به اهداف مشابه یا نسبتاً مشابه به صورتی که در این بنده اشاره شده است، تلاش می‌کنند.

بند 2 هیئت مدیره

1-2- هیئت مدیره موسسه متشکل از حداقل سه عضو می‌باشد.

2-2- هیئت مدیره ممکن است هرگز متشکل از اکثریت اعضایی که نماینده منافع یکی از گروه‌های سهامداران درگیر است، نباشد. گروه‌های سهامداران در این متن سهامداران، نهادهای صدور گواهی یا دارندگان گواهی یا سازمان‌هایی که دارنده گواهی در نظر گرفته شده‌اند.

2-3- هیئت مدیره باید هرگونه جای خالی ناشی از رعایت موارد فوق‌الذکر می‌باشد را پر نماید. انتصاب‌ها با تصمیم هیئت مدیره انجام می‌شود.

2-4- اعضای هیئت مدیره 5 سال خدمت می‌کنند. آنها ممکن است تنها دو بار مجدداً منتسب شوند. بنابراین آنها فقط حداقل یک سال بعد از انقضای آخرین دوره‌شان برای انتصاب به هیئت مدیره واجد شرایط می‌شوند. هیئت مدیره بایستی دوره تعیین شده را برای تنظیم فهرست بازنشستگی استفاده نماید. بنابراین هیئت مدیره بایستی اطمینان حاصل نماید که عزیمت‌های پایان دوره عملکرد متعادل آن‌را به خطر نمی‌اندازد.

2-5- هیئت مدیره بایستی از میان اعضای خود یک رئیس هیئت مدیره و یک صندوقدار انتخاب نماید. هیئت مدیره همچنین باید یک منشی برای انجام کلیه فعالیت‌های اداری لازم منصوب کند. همین شخص ممکن است سمت منشی و صندوقدار را داشته باشد.

هیئت مدیره می تواند از میان اعضای خود جانشینانی را برای رئیس، منشی و صندوقدار منصوب نماید. جانشینان در صورت غیبت یا عدم توانایی متصدیان این وظایف را انجام می دهند. اگر منشی از اعضای هیئت مدیره نباشد، او تنها نقش مشاوره ای خواهد داشت.

بند 3 نمایندگی

3-1- موسسه توسط هیئت مدیره دوعضوهی دو عضو هیئت مدیره که با همدیگر کار می کنند، نمایندگی می شود.

3-2- هیئت مدیره می تواند به یک عضو هیئت مدیره یا یک شخص قدرت وکالت برای نمایندگی موسسه در محدوده قدرت وکیل و محدودیت های این بخش از طرح و یا قانون قابل اجرا دهد.

بند 4 جلسات هیئت مدیره

4-1- هیئت مدیره بایستی حداقل یکبار در هر سال تشکیل جلسه دهد و بنابراین به تعداد دفعاتی که رئیس هیئت مدیره یا حداقل دو نفر از اعضای هیئت مدیره آن را ضروری تشخیص می دهند.

4-2- اعضای هیئت مدیره حق دارند تا از فرد دیگری بخواهند به عنوان نماینده آنها در جلسه باشد در صورت داشتن مجوز کتبی که رئیس صورت جلسه کافی تشخیص دهد. یک هیئت مدیره ممکن است به عنوان نماینده برای دیگر عضو هیئت مدیره عمل نماید.

4-3- اگر در احضاریه اشاره شده باشد، هر عضو هیئت مدیره حق دارد، شخصاً یا از طریق وکالت، از طریق وسایل ارتباطی الکترونیکی، برای مثال از طریق کنفرانس یا تماس ویدئویی، برای شرکت در جلسات هیئت مدیره، برای صحبت کردن در جلسه، استفاده از حق رای، به شرط آنکه عضو هیئت مدیره از طریق وسایل ارتباط الکترونیکی قابل شناسایی باشد، می تواند مستقیماً از روند جلسه آگاهی یافته و در تمام مشورت ها شرکت نماید.

4-4- هیئت مدیره مجاز است تا شرایطی را برای استفاده از وسایل ارتباط الکترونیکی تعیین نماید. اگر هیئت مدیره از این اختیارات استفاده نماید، شرایط باید در احضاریه منتشر شود.

بند 5 تصمیم گیری هیئت مدیره

5-1- هیئت مدیره می تواند مصوباتی را در جلسات و خارج از آن تصویب کند. تصمیم گیری با رای در یک جلسه تنها در صورتی که اکثر اعضا فعلی حضور دارند می تواند انجام شود مگر اینکه این مقاله به صورت دیگری قید کرده باشد. تصمیم گرفته شده در بیرون از جلسه نیاز به رای کتبی همه اعضای فعلی به اتفاق آرا

دارد.

اگر مقررات این بند در مورد احضار به جلسه نقض شده باشد هیئت مدیره هنوز می تواند به روش قانونی معتبر تصمیم گیری نماید به شرط آنکه اعضای هیئت مدیره که در جلسه حضور ندارند قبل از جلسه به صورت مکتوب اعلام کرده باشند که اعتراضی به تصمیم گیری ندارند.

5-2- رای گیری به صورت شفاهی خواهد بود، مگر آنکه اعضای هیئت مدیره حق رای کتبی دهند.

5-3- هیئت مدیره بایستی با اکثریت آرا پیشنهادها را بپذیرد، مگر اینکه این بند به صورت دیگری گفته شود.

5-4- اگر در رای گیری اول در مورد رای گیری برای انتصاب افراد اکثریتی وجود نداشته باشد، رای گیری جدیدی برگزار خواهد شد. اگر بعد از رای گیری دوم اکثریت حاصل نشود، یک رای گیری میان دوره ای باید تصمیم بگیرد که کدام افراد در رقابت باقی خواهند ماند.

اگر رای گیری برای افراد منجر به رای مساوی شود، برای تصمیم گیری در مورد انتخاب افراد بایستی قرعه کشی انجام شود. اگر رای گیری درباره موضوعات دیگر منجر به رای مساوی شود، پیشنهاد رد می شود.

بند 6 سهامداران

6-1- هیئت مدیره، هیئت مدیره سهامداران را منصوب می کند که تعداد اعضا را تعیین می کند و بایستی رئیس هیئت مدیره را انتخاب یا دوباره منصوب نماید. یک عضو هیئت مدیره نمی تواند به عنوان عضو هیئت مدیره سهامداران منصوب شود، اما منشی موسسه می تواند به عنوان منشی هیئت مدیره سهامداران عمل نموده و نقش مشاوره ای داشته باشد اما حق رای ندارد. رئیس هیئت مدیره جلسات هیئت مدیره سهامداران را اداره می کند و بایستی مستقل باشد.

هیئت مدیره سهامداران بایستی متشکل از نمایندگان سهامداران در اعتبار بخشی و ترویج و گواهی FSSC 22000 باشد.

6-2- هیئت مدیره سهامداران، هیئت مدیره را در خصوص طراحی، توسعه، تغییرات و اصلاح طرح راهنمایی می کند که شامل تفسیر بندها، حوزه ها، نظارت ها، روش های کار، روش ها و توالی هایی که با آن نهادهای صدور گواهی بازرسی می شوند و از روش ها و استانداردهای خبرگی ممیزها شکایت می کنند.

6-3- هیئت مدیره بایستی توصیه های هیئت مدیره سهامداران، اشاره شده در بند 2-6 این مقاله را بپذیرد مگر آنکه با مقررات قانونی مغایرت داشته یا مغایر با الزاماتی باشد که موسسه باید در چارچوبی نظارتی تامین نماید، یا اگر هیئت مدیره این نظر را داشته باشد که با در نظر گرفتن تمام منافع مربوط به تمام

سهامداران، منافع موسسه بر ضد پذیرفتن توصیه‌ها باشد. در چنین شرایطی موسسه بایستی به هیئت‌مدیره سهامداران به صورت مکتوب اطلاع‌رسانی نماید. هیئت‌مدیره سهامداران حق تشکیل جلسه‌ای برای بحث در مورد آن را دارد.

4-6- با استناد به بند 9، پاراگراف 3 از بندهای اساسنامه موسسه هیئت‌مدیره سهامداران بایستی از میان اعضای خود کمیته تحریم تعیین نماید که حداقل دارای 3 عضو باشد و توسط رئیس مستقل هیئت‌مدیره سهامداران ارائه می‌شود. کمیته وظیفه دارد که به جای هیئت‌مدیره سهامداران در مورد تحریم‌های اعمال شده بر موسسات صدور گواهی مجاز، مطابق با برنامه یکپارچگی و سیاست تحریم تعیین شده توسط هیئت‌مدیره سهامداران تصمیم‌گیری نماید.

5-6- هیئت‌مدیره سهامداران می‌تواند یک کمیته مشاوره‌ای منصوب نماید که ممکن است متشکل از اعضای هیئت‌مدیره سهامداران، کارشناسان بیرون، نمایندگان سازمان‌های گروه نهادهای صدور گواهینامه، نمایندگان صنایع، نمایندگان علوم و موسسات عمومی برای مشاوره با هیئت‌مدیره سهامداران در خصوص اتخاذ تصمیمات مربوط به محتوا و کاربرد طرح می‌باشد. هیئت‌مدیره سهامداران در هر صورت این توصیه‌ها را در نظر می‌گیرد اما ملزم به پیروی از آن نیست.

6-6- هیئت‌مدیره سهامداران در مورد شرایط مرجع برای هر دو کمیته تحریم و مشورتی تصمیم‌گیری خواهد کرد.

بند 7 برنامه یکپارچه FSSC 22000

7-1- برنامه یکپارچه FSSC 22000 متشکل از عناصر زیر است:

الف) قرارداد استاندارد با نهادهای صدور گواهینامه

ب) یک برنامه KPI برای مرور میزان کار گزارشات کامل ممیزی، به صورتی که توسط هیئت‌مدیره تعیین شده‌است.

پ) یک برنامه KPI برای آنالیز گزارش‌های ممیزی، به صورتی که توسط هیئت‌مدیره تعیین شده‌است.

ت) ثبت‌نام تمام ممیزهای واجد شرایط در طرح

ث) برنامه ممیزهای دفتر و شاهد به صورتی که توسط هیئت‌مدیره تعیین می‌شود.

ج) یک برنامه برای ممیزهای اعلام نشده اجباری با نهادهای صدور گواهی طرف قرارداد به صورتی که توسط هیئت‌مدیره تعیین می‌شود.

چ) کلیه برنامه‌ها، روش‌ها و تدابیر بعدی که ممکن است در هر زمانی لازم باشد توسط نسخه جدید

الزامات به وسیله ابتکار جهانی ایمنی مواد غذایی تعیین شده است.

7-2- موسسه بایستی یک متخصص مستقل برای ارزیابی نتایج برنامه‌های اشاره شده در بالا تعیین نماید که این نتایج را به هیئت‌مدیره گزارش نماید.

7-3- هیئت‌مدیره بایستی یک سیستم تحریم متشکل از یک سیستم هشدار مکتوب، کارت‌های زرد و قرمز، بر پایه یافته‌های اصلی و جزئی در برنامه‌ها برقرار نماید.

7-4- بخش‌های مستقیماً علاقمند ممکن است بصورت مکتوب بر علیه تصمیمات تحریم گرفته شده توسط هیئت‌مدیره درخواست نمایند.

7-5- هیئت‌مدیره برای عموم راهی باز کرده که به واسطه آن هر شخص ثالث علاقمند ممکن است بر علیه هر کدام جنبه‌های طرح شکایت نمایند.

7-6- موسسه باید یک ثبت‌نام عمومی برای تمام گواهی‌هایی که بر اساس طرح به موقع صادر شده‌اند برقرار نماید تا از اطلاعات سازمان‌های مجاز که به صورت محرمانه می‌باشند محافظت نماید.

7-7- هیئت‌مدیره ممکن است با مشورت هیئت‌مدیره سهامداران در مورد مقررات ویژه نظارتی نهادهای صدور گواهی‌نامه و یادداشت تفاهم بین موسسه و نهادهای نظارت‌کننده تصمیم‌گیری نماید که ممکن است فراتر از مقررات مندرج در طرح باشد.

7-8- قرارداد استاندارد با نهادهای صدور گواهی‌نامه به صورتی که در بالا اشاره شد حاوی مقرراتی برای استفاده از لوگوی 22000 و زیربنای IT موسسه خواهد بود که فرآیند ممیزی و فرآیند ثبت‌نام ممیزی را پشتیبانی می‌کند.

بند 8 الزامات و مقررات قانونی بعدی

اساسنامه موسسات حاوی الزامات و مقررات اضافی در خصوص مالکیت و اداره موسسه و طرح می‌باشد. این اساسنامه‌ها در ثبت اتاق بازرگانی در Gorinchem، هلند تحت شماره 64112403 در دسترس عموم هستند. این الزامات و مقررات اضافی بخش‌هایی از طرح هستند که تا حد امکان مربوط به حقوق و تعهدات مستقیم و غیرمستقیم سهامداران در طرح می‌باشند.

بخش 2: الزامات برای ممیزی سازمان‌ها

1- هدف

این بخش الزامات طرح را توضیح می‌دهد که نهادهای مجاز صدور گواهی بایستی در برابر آن سیستم‌های مدیریت ایمنی مواد غذایی (FSMS) یا (FSMS) و سیستم مدیریت کیفیت (QMS) سازمان را به ترتیب به

منظور دریافت یا حفظ گواهی برای FSSC 22000 یا FSSC 22000 - کیفیت را ممیزی نمایند.

2- الزامات

2-1- کلیات

سازمان‌ها بایستی تمام الزامات اشاره شده در پایین را ایجاد، اجرا و حفظ نمایند و برای دریافت گواهی معتبر توسط یک نهاد مجاز صدور گواهینامه ممیزی خواهند شد.

الزامات ممیزی برای صدور گواهی FSSC 22000 شامل:

1- الزامات سیستم مدیریت ایمنی مواد غذایی ISO 22000:2018

2- الزامات برنامه پیش‌نیازی ویژه بخش (PRPs) (سری‌های ISO/TS 22002-x یا استاندارد PRP مشخص شده)

3- الزامات اضافی FSSC 22000

الزامات حسابرسی برای گواهینامه کیفیت FSSC 22000 شامل موارد زیر است:

1- الزامات سیستم مدیریت ایمنی مواد غذایی ISO 22000:2018

2- الزامات سیستم‌های مدیریت کیفیت ISO 9001:2015

3- الزامات برنامه پیش‌نیازی ویژه بخش (PRPs) (سری‌های ISO/TS 22002-x یا استاندارد PRP مشخص شده)

4- الزامات اضافی FSSC 22000

2-2- ایزو 22000

برای هر دو گواهینامه FSSC 22000 و FSSC 22000 - کیفیت، الزامات برای ایجاد، اجرا و نگهداری سیستم مدیریت ایمنی مواد غذایی (FSMS) در استاندارد ISO 22000:2018 «الزامات سیستم‌های مدیریت ایمنی مواد غذایی برای هر سازمان در زنجیره غذایی» قرار دارد.

2-3- ایزو 9001

برای گواهی FSSC 22000 - کیفیت، الزامات برای توسعه، اجرا و نگهداری سیستم مدیریت کیفیت (QMS) در استاندارد ISO 9001:2015 «سیستم مدیریت کیفیت - الزامات» قرار دارد.

2-4- برنامه‌های پیش‌نیازی

طرح کاربرد اجباری مشخصات فنی را مشخص می‌کند که جزئیات برنامه‌های پیش‌نیازی (PRPs) به صورتی که در بند 2-8 ISO 22000:2018 اشاره شده است، توضیح می‌دهد. این الزامات PRP در سری‌های ISO/TS 22002-x، استانداردهای NEN/NTA 8059 و یا BSI/PAS 221 مشخص می‌شود.

2-5- الزامات اضافی FSSC 22000

2-5-1- مدیریت خدمات

علاوه بر بند 7-1-6 در ISO 22000:2018، سازمان بایستی اطمینان حاصل کند که در صورتی که خدمات آنالیز آزمایشگاهی خارجی برای تایید و اعتبارسنجی ایمنی مواد غذایی استفاده می‌شود، این کارها بایستی توسط یک آزمایشگاه ذی صلاح که توانایی تولید نتایج آزمون قابل تکرار و دقیق با استفاده از روش‌های آزمون معتبر و بهترین شیوه‌ها (برای مثال شرکت موفق در برنامه‌های آزمون مهارت، برنامه‌های تایید شده نظارتی یا نظارت بر استانداردهای بین‌المللی از قبیل ISO 17025 انجام شوند).

2-5-2- برچسپ گذاری محصول

علاوه بر بند 8-5-1-3 در ISO 22000:2018 سازمان بایستی اطمینان حاصل نماید که محصولات نهایی بر طبق الزامات قانونی و نظارتی ایمنی مواد غذایی (شامل مواد آلرژی‌زا) قابل اجرا در کشور در نظر گرفته شده برای فروش برچسپ گذاری میشوند.

2-5-3- طرح حفاظت غذایی

2-5-3- ارزیابی تهدید

سازمان بایستی یک روش مستند مناسب برای موارد زیر داشته باشد:

الف) ارزیابی تهدید به منظور شناسایی و ارزیابی تهدیدهای احتمالی انجام دهید.

ب) اقدامات تخفیف برای تهدیدهای قابل توجه ایجاد و اجرا نمایید.

2-5-3-2- برنامه

الف) سازمان بایستی یک برنامه دفاع غذایی مستند داشته باشد که اقدامات تخفیف را برای پوشش فرآیندها و محصولات در حوزه FSMS سازمان تعیین می‌کند.

ب) طرح دفاع غذایی بایستی توسط FSMS سازمان پشتیبانی شود.

پ) این طرح بایستی مطابق با قوانین قابل اجرا بوده و به‌روز نگه داشته شود.

2-5-4- کاهش تقلب غذایی

2-5-4-1- ارزیابی آسیب‌پذیری

سازمان باید روش متناسب برای موارد زیر را داشته باشد:

الف) ارزیابی آسیب‌پذیری تقلب مواد غذایی را برای شناسایی و ارزیابی آسیب‌پذیری‌های بالقوه انجام دهید.

ب) اقدامات تخفیف برای آسیب‌پذیری‌های چشمگیر را ایجاد و اجرا نمایید.

2-4-5-2- برنامه

الف) سازمان بایستی یک برنامه مستند تخفیف تقلب مواد غذایی را داشته باشد که اقدامات نخفیف پوشش دهنده فرآیندها و محصولات در حوزه FSMS سازمان را مشخص می کند.

ب) برنامه کاهش تقلب غذایی باید توسط FSMS سازمان پشتیبانی شود.

پ) برنامه باید منطبق با مقررات قابل اجرا بوده و به روز شود.

2-5-5- استفاده از لوگو (آرم)

الف) سازمان های مجاز، نهادهای صدور گواهی و سازمان های آموزشی باید لوگوی FSSC 22000 را فقط برای فعالیت های بازاریابی از قبیل مواد چاپ شده سازمان، وبسایت و مواد تبلیغی دیگر استفاده شود.

ب) در صورت استفاده از لوگوی سازمان بایستی مطابق با مشخصات زیر باشد:

#	RGB	CMYK	PMS	رنگ
218455	33/132/85	82/25/76/7	348 U	سبز
87888 a	135/136/138	0/0/60	60 % سیاه	خاکستری

زمانی که دیگر متون و عکس ها به صورت سیاه و سفید باشند، استفاده از لوگو به صورت سیاه و سفید مجاز است.

پ) سازمان های مجاز استفاده از لوگوی FSSC 22000، هیچ اظهار یا اشاره ای به وضعیت تایید شده آن بر روی موارد زیر ندارد:

- محصول

- لیبل آن

- بسته بندی (اولیه، ثانویه یا هر فرم دیگری)

- به هر روش دیگری که اشاره به FSSC 22000 برای تایید محصول، خدمات یا فرآیند دارد.

2-5-6- مدیریت مواد آلرژی زا (گروه های C, E, FI, G, I و K زنجیره غذایی)

سازمان بایستی برنامه مستند مدیریت مواد آلرژی زا را داشته باشد که شامل:

الف) ارزیابی خطر پوشش دهنده تمام منابع بالقوه انتقال مواد آلرژی زا

ب) اقدامات کنترلی برای کاهش یا حذف خطر انتقال آلودگی

2-5-7- نظارت بر محیط زیست (گروه های C, I و K زنجیره غذایی)

سازمان بایستی موارد زیر را به صورت مناسب داشته باشد:

- الف) برنامه‌های نظارتی محیط زیست بر مبنی خطر
- ب) روش مستند برای ارزیابی کارایی تمام کنترل‌ها بر جلوگیری از آلودگی از محیط تولید و این حداقل بایستی شامل ارزیابی میکروبیولوژیکی و کنترل مواد آلرژی‌زای موجود باشد.
- پ) داده‌های فعالیت‌های کنترل شامل آنالیز با روند منظم
- 2-5-8- فرمولاسیون مواد غذایی (گروه D زنجیره غذایی)
- سازمان باید روش‌های مناسبی برای مدیریت استفاده از ترکیباتی که حاوی مواد با اثر نامطلوب بر سلامتی حیوانات می‌باشند، داشته باشد.
- 2-5-9- حمل و نقل و تحویل (گروه FI زنجیره غذایی)
- سازمان بایستی اطمینان حاصل کند که محصولات تحت شرایطی حمل و نقل و تحویل داده می‌شوند که احتمال آلودگی را به حداقل برساند.

بخش 3: الزامات برای فرآیند صدور گواهی

1- هدف

این بخش الزامات اجرای فرآیند صدور گواهی که توسط نهادهای مجاز صدور گواهی انجام می‌شود بیان می‌کند.

جایی که اشاره به الزامات FSSC 22000 می‌کند، این الزامات برای FSSC 22000 - کیفیت قابل استفاده می‌باشد مگر آنکه خلاف آن گفته شود.

2- کلیات

نهاد صدور گواهی باید سیستم مدیریت گواهی آن را بر طبق الزامات ISO/IEC , ISO/TS 22003:2013 و الزامات FSSC 22000 شامل تمام حوزه‌های FSSC تصمیمات سهامداران را مدیریت نماید.

نهاد صدور گواهی بایستی تمام طرح مربوط به مستندسازی و رکوردها را مطابق روش خودشان کنترل نماید.

نهاد صدور گواهی باید روش‌های صدور گواهی که انطباق سازمان‌های مجاز را تایید می‌کند داشته باشد.

3- منابع

نهاد صدور گواهی باید منابع کافی ارائه نمایند تا منابع قابل اعتماد خدمات گواهی FSSC 22000 آن را فراهم نمایند.

4- فرآیند قرارداد

4-1- کاربرد

نهاد صدور گواهی باید اطلاعات را از سازمان‌های درخواست‌کننده در فرم درخواست که حداقل اطلاعات موردنیاز در ISO/IEC 17021 و ISO/TS 22003 و الزامات اضافی طرح را شرح می‌دهد، جمع‌آوری و مستندسازی نماید.

4-2- حوزه

نهاد صدور گواهی باید حوزه پیشنهاد توسط سازمان در فرم درخواست را ارزیابی و آن را در مقابل الزامات در پیوست I مرور می‌کند.

4-3- طول دوره ممیزی

نهاد صدور گواهی باید زمان ممیزی را بر اساس اطلاعات جمع‌آوری شده از درخواست سازمان‌ها و به دنبال الزامات ISO/IEC 17021-1، ISO/TS 22003 و FSSC 22000 به صورت زیر جمع‌آوری شود:
الف) مدت زمان یک روز ممیزی به طور معمول هشت ساعت است. طول دوره ممیزی در محل موثر شامل استراحت ناهار نمی‌باشد (مگر در صورت مغایرت با قوانین محلی).

ب) محاسبه زمان ممیزی برای FSSC 22000 باید توسط نهادهای صدور گواهی مستندسازی شود که شامل ارائه دلایل برای کاهش یا افزایش زمان بر پایه حداقل دوره ممیزی می‌باشد.

پ) دوره ممیزی در محل بایستی در ساعات کاری ممیز ذکر شود که نشان دهنده زمان صرف شده در محل بوده و بایستی هماهنگ با برنامه ممیزی باشد و انحراف معیار بایستی ثبت شود.

ت) زمان ممیزی در محل شامل برنامه‌ریزی، گزارش‌دهی یا فعالیت‌های سفر نمی‌باشد، تنها زمان ممیزی در محل واقعی.

ث) زمان ممیزی در محل بایستی فقط برای ممیزهایی که کاملاً واجد شرایط هستند و ممیزهای FSSC 22000 قابل استناد استفاده شوند.

ج) در مواردی که ممیزی FSSC 22000 به صورت ممیزی ترکیبی یا ادغام با سایر ممیزی‌های ایمنی غذا انجام می‌شود، زمان ممیزی ذکر شده در گزارش باید ممیزی ترکیبی را داشته و با برنامه ممیزی هماهنگ باشد. بنابراین طول دوره ممیزی کلی طولانی‌تر از دوره‌های ممیزی FSSC 22000 به تنهایی است. این به عنوان افزایش در دوره ممیزی در نظر گرفته می‌شود و دلیل آن باید توجیه شود.

4-3-1- محاسبه زمان ممیزی پایه (سایت مجزا)

زمان ممیزی در محل به صورت $T_S + T_{FSSC}$ تعریف می‌شود که در آن:

الف) $T_S = (T_D + T_H + T_{MS} + T_{FTE})$ مطابق ISO/TS 22003:2013 محاسبه می‌شود.

ب) T_{FSSC} بایستی به صورت زیر محاسبه شود:

- ممیز نیم (0/5) روزه (4 ساعت کاری) در محل زمانی که شرکت کمتر از 250 FTE داشته باشد و 1 یا 2 مطالعه HACCP دارد.

- ممیزی 1 روزه (8 ساعت کاری) در محل زمانی که سازمان 250FTE یا بیشتر و یا 3 مطالعه HACCP یا بیشتر دارد.

در صورت مستندسازی و توجیه مناسب، زمان ممیزی T_S هرگز نمی‌تواند بیشتر از 0/25 روز ممیزی (2 ساعت کاری) باشد. کاهش را نمی‌توان برای T_{FSSC} استفاده کرد.

معافیت: کاهش بیشتر فقط برای سایت‌های با فرآیند ساده 5 FTE یا کمتر و حداکثر یک مطالعه HACCP دارند مجاز است. برای چنین سایت‌هایی کاهش در زمان ممیزی در محل (T_{FSSC}) می‌تواند انجام شود اما زمان کل $T_S + T_{FSSC}$ باید حداقل یک روز باشد.

زمان تهیه و گزارش باید علاوه بر زمان ممیزی در محل باشد:

الف) باید حداقل ممیز 0/25 روزه (2 ساعت کاری) باید به زمان ممیزی در محل FSSC 22000 جهت آماده نمودن ممیزی اضافه شود.

ب) حداقل ممیز 0/5 روزه (4 ساعت کاری) اضافی باید به زمان ممیزی در محل FSSC 22000 جهت گزارش ممیزی اضافه شود.

در صورت نیاز تیم ممیزی به مترجم، زمان اضافی بایستی در نظر گرفته شود.

4-3-2- ممیزی‌های نظارتی و صدور مجدد

الف) ممیزی‌های نظارتی: دوره ممیزی در محل بایستی $(T_S + T_{FSSC})$ به علاوه هر زمان ممیزی اضافی دیگر باشد.

ب) ممیزی‌های صدور مجدد: دوره ممیزی در محل بایستی $(T_S + T_{FSSC})$ ، به علاوه هر زمان ممیزی اضافی دیگر

در هر دو نوع ممیزی، حداقل مدت‌زمان برای T_S طبق ISO/TS 22003 در پیوست B، 1 روز می‌باشد. این باعث می‌شود که بدون توجه به نوع ممیزی حداقل زمان پایه ممیزی FSSC 22000 1+5 روز باشد.

نکته: برای زیرگروه A ISO/TS 22003:2013 حداقل دوره ممیزی 0/5 روزه ذکر شده است، حداقل دوره ممیزی FSSC 22000 برای این گروه 1 روز خواهد بود.

اگر بعد از محاسبه نتایج عدد اعشاری باشد، عدد روز بایستی به نزدیک‌ترین نصف روز تنظیم شود (برای

مثال 5//3 روز ممیزی 5/5 خواهد شد).

ممیزی‌های (خاص) اضافی احتمالاً بالاتر از همه انجام شود، اما هرگز جای ممیزی‌های نظارتی یا صدور مجدد سالیانه را نخواهد گرفت. این ممیزی‌های اضافی بایستی مستندسازی شده و در پرتال قرار داده شود. همیشه بایستی حداقل دوره ممیزی برای ممیزی‌های سالیانه در نظر گرفته شود.

4-3-3- زمان ممیزی اضافی

برای موقعیت‌های زیر زمان اضافی مورد نیاز است:

الف) دفتر مرکزی مجزا

- در سازمان‌هایی که برخی عملکردهای مربوط به صدور گواهی توسط دفتر مرکزی جدا از سایت تولید کنترل می‌شود، زمان حداقل برای ممیزی عملکردهای مربوط به صدور گواهینامه در دفتر مرکزی ممیز نیم‌روزه (4 ساعت کاری) در محل می‌باشد.

- زمانی که یک فرد مسئول از دفتر مرکزی در ممیزی سایت تولیدی شرکت می‌کند، زمان اضافی ممیزی محاسبه نمی‌شود.

- حداکثر کاهش 20 درصدی زمان ممیزی برای هر سایت تولیدی متعلق به گروهی عملکردهای مشترک توسط دفتر مرکزی (خارج از سایت) کنترل می‌شود، مجاز است. کاهش 20 درصدی زمان ممیزی برای حداقل زمان ممیزی (Ts) به صورت ISO/TS 22003:2013 پیوست ب استفاده می‌شود.

ب) فعالیت‌های خارج از سایت

در جایی که فعالیت‌های تولید و خدمات خارج از سایت انجام می‌شود، ممکن است کاهش زمان ممیزی 50 درصدی Ts برای هر سایت اضافی اعمال شود یا پارامترهای فعالیت‌های خارج از سایت بایستی در محاسبه ممیزی به صورت §3.4 دخالت داده شود و زمان سفر بین محل‌ها بایستی در طرح بازرسی در نظر گرفته شود.

برای ذخیره‌سازی خارج از سایت: حداقل زمان بازرسی در محل اضافی ممیزی 0/25 روزه (2 ساعت کاری) به زمان ممیزی FSSC 22000 برای محل ذخیره‌سازی خارج از سایت باید اضافه شود.

4-3-4 - FSSC 22000 - کیفیت

الف) زمان ممیزی برای بخش ISO 9001 ممیزی باید با استفاده از IAF MD 5 محاسبه شود.

ب) طول دوره ممیزی برای ممیزی یکپارچه FSSC 22000 و ISO 9001 باید مطابق با IAF MD 11:

2019، بخش 2-2 باشد که TFSSC باید به آن اضافه شود.

4-3-5 - انتقال به FSSC 22000

1- در زمان انتقال از HAACP هلندی، ISO 22000 یا گواهی GFSI معادل به گواهی FSSC 22000، حداقل زمان ممیزی در محل گواهی FSSC 22000، با حداقل ممیزی یکروزه (8 ساعت کاری) در محل به علاوه T_{FSSC} به صورتی که در § 4-3-1 تعریف شده، باید دو سوم زمان ممیزی گواهی اولیه باشد. ممیزی انتقالی باید منجر به گواهی FSSC 22000 با اعتبار 3 ساله شود.

2) انتقال به FSSC 22000 - کیفیت تنها در صورتی امکان پذیر است که سازمان دارای گواهی ISO 22000 یا FSSC 22000 و گواهی معتبر ISO 9001 باشد. در این مورد، دوره ممیزی دو سوم زمان ممیزی ترکیبی اولیه به علاوه T_{FSSC} خواهد بود.

4-4- قرارداد

قرارداد گواهی باید بین نهاد صدور گواهی و سازمان درخواست دهنده برای گواهی منعقد شود که حوزه گواهی در آن توضیح داده شده و به تمام الزامات مربوط به طرح در آن اشاره شده است. این قرارداد باید به جزئیات موجود در توافق بین CB و سازمان اشاره نماید که محدود به موارد زیر نمی باشد:

- 1- مالکیت گواهی و محتوای گزارش ممیزی ارائه شده توسط نهاد صدور گواهی
- 2- اطلاعات مربوط به فرآیند صدور گواهی و ممیز درخواست مقامات ایمنی غذا بایستی به اشتراک گذاشته شود.
- 3- شرایطی که به واسطه آن قرارداد را بتوان فسخ کرد.
- 4- شرایطی که به واسطه آن قرارداد می تواند توسط سازمان مجاز مورد استفاده قرار گیرد.
- 5- شرایط محرمانه در مورد اطلاعات جمع آوری شده توسط نهاد صدور گواهی در مدت فرآیند صدور گواهی
- 6- سازمان مجاز به نهاد صدور گواهی اجازه می دهد تا در صورت نیاز اطلاعات را با موسسه یا مقامات دولتی به صورت قانونی به اشتراک بگذارد.
- 7- روش های مدیریت عدم تطابق
- 8- روش هایی برای شکایت ها و درخواست ها
- 9- وارد نمودن اطلاعات درباره وضعیت مجاز سازمان در پرتال و بر روی سایت FSSC 22000
- 10- همکاری در اجازه ارزیابی های شاهد توسط AB و یا موسسه در صورت درخواست
- 11- تعهدات ارتباطی سازمان های مجاز با نهاد صدور گواهی طی 3 روز کاری مربوط به موارد زیر:
الف) هرگونه تغییرات قابل توجه که تطابق با الزامات طرح را تحت تاثیر قرار داده و در مواردی که در

مورد اهمیت تغییر تردید وجود دارد، از نهاد صدور گواهی مشاوره بگیرد.

ب) رویدادهای جدی که بر FSMS یا FSQMS یا یکپارچگی صدور گواهینامه که شامل مراحل قانونی، تعقیب قانونی می‌باشد تاثیر می‌گذارد. موقعیت‌هایی که تهدید عمده برای ایمنی مواد غذایی نشان می‌دهند یکپارچگی گواهی یا کیفیت به عنوان نتایج فاجعه‌های بشری و طبیعی (برای مثال جنگ، اعتصاب، تروریسم، جنایت، سیل، زمین‌لرزه، هک کامپیوتری با سوء نیت و غیره).

پ) رویدادهای عمومی ایمنی مواد غذایی (از قبیل فراخوان‌های عمومی، مصیبت‌ها و همه‌گیری‌های ایمنی مواد غذایی و غیره)،

ت) تغییر در نام سازمان، آدرس تماس و جزئیات سایت

ث) تغییرات در سازمان (برای مثال مالکیت یا وضعیت سازمانی، تجاری و قانونی) و مدیریت (برای مثال مدیریت کلیدی، تصمیم‌گیری یا کارکنان فنی)

ج) تغییرات در سیستم مدیریتی، حوزه عملیات و گروه‌های محصول پوشش داده شده توسط سیستم مدیریت مجاز

چ) هر تغییرات دیگری که اطلاعات روی گواهی را نادرست ارائه می‌کند.

5- ممیزی‌های مدیریتی و برنامه‌ریزی

5-1- کلیات

1- ممیزی‌های سالیانه باید برای تضمین اعتبار گواهی انجام شوند یا صدور مجدد گواهی قبل از تاریخ انقضای گواهی انجام شود.

2- ممیزی سالیانه بایستی در محل سازمان انجام شود و یک ممیزی کامل در برابر تمام الزامات طرح می‌باشد.

3- ممیزی باید به زبان مورد توافق دو طرف انجام شود. احتمالاً یک مترجم برای حمایت از تیم ممیزی توسط نهاد صدور گواهی به تیم اضافه شود.

4- انتظار می‌رود که در موارد اضطراری نهاد صدور گواهی به صورت مجزا عمل نماید (برای مثال آتش، حوادث فاجعه‌بار عمده، ممیزی در حال جریان دیگر).

5) نهادهای صدور گواهی باید مرحله 1 و 2 ممیزی‌ها را برای صدور گواهی اولیه مطابق با الزامات ISO/IEC 17021-1 انجام دهد.

6- فواصل بین ممیزی‌های مرحله 1 و 2 نباید بیشتر از 6 ماه باشد. در صورت نیاز به فاصله بیشتر مرحله 1 باید تکرار شود.

7- همیشه دوره گواهی 3 ساله (ISO/IEC 17021-1 §9.1.3) باید در نظر گرفته شود.

5-2- عملیات چندگانه در بیش از یک سایت

5-2-1- عملکردهای دفتر مرکزی

1- تمام مواردی که عملکرد مربوط به صدور گواهینامه می باشد (از قبیل خرید، تایید تامین کننده و تضمین کیفیت) توسط دفتر مرکزی کنترل می شود، طرح نیاز دارد که آن عملکردها ممیزی شوند، مصاحبه با پرسنل توضیح داده شده در سیستم مدیریت ایمنی مواد غذایی که دارای اختیار (تفویض شده) و مسئولیت برای این عملکردها می باشند. این ممیزی دفتر مرکزی باید مستند شود.

2- عملکردهای دفتر مرکزی در جایی که بخشی از سایت مورد ارزیابی نباشند باید به صورت جداگانه ممیزی شوند.

3- هر سایت متعلق به گروه باید موارد زیر را داشته باشد:

الف) ممیزی جداگانه

ب) گزارش جداگانه

پ) گواهی جداگانه

4- ممیزی دفتر مرکزی باید قبل از ممیزی سایت انجام شود.

5- ممیزی بعدی در سایتها باید شامل تاییدی باشد مبنی بر اینکه الزامات تعیین شده توسط دفتر مرکزی در اسناد ویژه سابت گنجانده شده و در عمل اجرا می شود.

6- گواهیها و گزارشهای ممیزی سایت باید فرآیندها و عملکردهای FSMS را نشان دهد که در دفتر مرکزی ممیزی شده اند.

7- تمام سایتهای مجزا باید در یک بازه زمانی 12 ماهه از ممیزی دفتر مرکزی ممیزی شوند.

8- دفتر مرکزی نمی تواند گواهی مجزا دریافت نماید.

9- دفتر مرکزی با استفاده از عبارات زیر بر روی گواهی سایت اشاره شده است:

«این ممیزی شامل فرآیندهای FSMS مرکزی زیر با مدیریت (نام و محل دفتر مرکزی) می باشد:

فرآیندهای FSMS ممیزی شده در دفتر مرکزی را توضیح دهید).

5-2-2- فعالیتهای خارج از سایت

1- در صورتیکه فرآیندهای خدمات و تولید در بیشتر از یک آدرس فیزیکی تقسیم شده باشند، تمام محلها، به شرطی که آدرسهای مختلف، بخشی از همان نهاد قانونی، تحت FSMS یکسان و تنها دریافت کننده و مشتری یکدیگر باشند ممکن است تحت پوشش یک ممیزی واحد باشند.

2- محل‌های ذخیره‌سازی در محل دیگر نیز باید در یک ممیزی گنجانده شوند به شرط آنکه الزامات اشاره شده در بالا را تامین نمایند.

3- بیان حوزه باید محل‌های ممیزی شده را با فعالتهای هر محل نشان دهد (بر روی گواهی یا به صورت پیوست برای گواهی)

4- گزارش ممیزی باید شامل تمام الزامات در تمامی محل‌ها بوده و به یافته‌های ممیزی اجازه دهد تا به‌عنوان ویژگی سایت شناخته شود.

3-5- گواهی چندسایتی

گواهی چند سایتی (شامل نمونه‌برداری) تنها برای گروه‌ها (زیرگروه‌های) زیر از زنجیره غذایی مجاز هستند:

A-1 - پرورش حیوانات

E-2 - کیتینگ

FI-3 - خرده‌فروشی / عمده‌فروشی

G-4 - ذخیره‌سازی و توزیع

در صورت تقاضا برای گواهی چندسایتی تمام الزامات IAF MD 1 بایستی در نظر گرفته شود به‌جز:

- پاراگراف 3-1-6 (اندازه نمونه). این پاراگراف IAF MD 1 با رژیم نمونه‌گیری ISO/TS 22003:2013 پاراگراف 4-5-1-9 جایگزین شود.

- پاراگراف 3-7: برای محاسبه زمان ممیزی، 3-3-4 را ببینید که در همان اصول دفتر مرکزی می‌تواند برای موسسه مرکزی استفاده شود.

هر سایت (به علاوه موسسه مرکزی) بایستی گزارش خود را داشته باشد (بخش 6 را ببینید). گواهی باید گواهی گروهی باشد.

4-5- ممیزی اعلام نشده

5-4-1- تکرار

1- نهاد صدور گواهی باید اطمینان حاصل کند که بعد از ممیزی اولیه گواهی هر سازمان حداقل یک ممیزی نظارتی سالانه اعلام نشده جایگزین نماید. ممیزی‌های صدور مجدد گواهی ممکن است در درخواست سازمان مجاز به صورت اعلام نشده انجام شود.

3- ممیزی گواهی اولیه (مرحله 1 و مرحله 2) را نمی‌توان به‌صورت اعلام نشده انجام داد.

5-4-2- اجرا

- 1- نهاد صدور تاریخ ممیزی اعلام نشده را معمولاً بین 8 تا 12 ماه از ممیزی قبلی تعیین می کنند (اما برنامه ریزی صدور مجدد را در نظر می گیرند) نتیجه ممکن است آن باشد که ممیزی سالیانه انجام نشود.
 - 2- سایت از قبل از زمان ممیزی اعلام نشده مطلع نمی شود و طرح ممیزی تا جلسه رسمی به اشتراک گذاشته نمی شود.
 - 3- ممیزی اعلام نشده در زمان ساعات کاری معمول از قبیل شیفت شب در صورت نیاز انجام می شود.
 - 4- روزهای خاموشی ممکن است از قبل بین نهاد صدور گواهی و سازمان مجاز مورد توافق قرار گیرد.
 - 5- ممیزی با بازرسی امکانات تولید یک ساعت بعد از رسیدن ممیز به سایت شروع می شود. در صورت وجود چندین ساختمان در سایت، ممیز مبنی بر ریسک، تصمیم می گیرد که کدام ساختمان یا امکانات با چه ترتیبی بازرسی شود.
 - 6- تمام الزامات طرح از قبیل فرآیندهای تولید و خدمات بایستی ارزیابی شوند. در صورتی که بخش هایی از طرح ممیزی نتواند ممیزی شود، بایستی ممیزی اعلام نشده تکمیلی در عرض 4 هفته برنامه ریزی شود.
 - 7- نهاد صدور گواهی تصمیم گیری می کند که کدام یک از ممیزی های نظارتی باید برای ممیزی اعلام نشده انتخاب شود.
 - 8- اگر سازمان های مجاز از شرکت در ممیزی اعلام نشده امتناع کنند، گواهی باید بلافاصله به حالت تعلیق در بیاید و اگر ممیزی اعلام نشده در بازه زمانی 6 ماهه از تاریخ امتناع انجام نشود، نهاد صدور گواهی باید گواهی را پس بگیرد.
 - 9- ممیزی دفتر مرکزی جداگانه کنترل کننده فرآیندهای FSMS معین مربوط به صدور گواهی مجزا از سایت بایستی اعلام شود. در صورتی که فعالیت های دفتر مرکزی بخشی از ممیزی سایت باشد، این فعالیت ها باید اعلام نشده باشند.
 - 10- سایت های ثانویه (فعالیت های خارج از سایت) و ذخیره سازی خارج از سایت، انبارها و تسهیلات توزیع نیز در جریان ممیزی اعلام نشده ممیزی شوند.
- 5-5- ممیزی از راه دور
- تکنیک های ممیزی با کامپیوتر (CAAT) ممکن است به عنوان وسیله ای برای ممیزی از راه دور در جریان ممیزی FSSC 22000 استفاده شود به شرط آنکه الزامات IAF MD4 رعایت شوند.
- 5-6- انتقال گواهی
- CB باید الزامات IAF MD2 را برای انتقال سازمان های گواهی شده از سایر CB ها دنبال نماید.
- 5-7- به روزرسانی ممیزی ها

در صورت نیاز به ممیزی‌های به‌روز، موسسه دستورالعمل‌ها را صادر خواهد کرد. این اتفاق زمانی صورت می‌گیرد که تغییرات قابل توجه در الزامات طرح وجود داشته باشد.

سازمان صدور گواهینامه (CB) باید:

- 1- الزامات به‌روز صادر شده توسط موسسه را دنبال نماید.
 - 2- اطمینان حاصل نماید که تمام کارکنان و ممیزها با فرآیند به‌روزرسانی آشنا هستند.
 - 3- زمان ممیزی اضافی باید مجدداً محاسبه شده و در صورت لزوم به مشتریان توصیه شود.
 - 4- به دنبال ممیزی ارتقا یافته موفق (شامل خاتمه ناسازگاری‌ها) گواهی مجدداً صادر خواهد شد.
 - 5-8- ممیزی‌های انتقالی
- 1- ممیزی‌های انتقالی از HACCP هلندی، ISO 22000 و برنامه‌های گواهی شناخته شده GFSI با حوزه‌های معادل مجاز هستند. ممیزی انتقالی برای FSSC 22000 - کیفیت برای سازمان‌های دارنده گواهی‌های ISO 22000، FSSC 22000 معتبر و گواهی ISO 9001 معتبر مجاز می‌باشد (بخش‌های 3-4-5- برای دوره ممیزی را ببینید).
 - 2- ممیزی‌های انتقالی شروع سیکل گواهی جدید می‌باشد و بنابراین باید مرحله 2 ممیزی باشد (مرحله 1 ممکن است در صلاحیت CB انجام شود).
 - 3- گواهی‌های FSSC 22000 یا FSSC 22000 - کیفیت صادر شده باید دارای اعتبار 3 ساله باشد.
 - 5-9- تخصیص تیم ممیزی
- 1- تمام اعضای تیم ممیزی بایستی الزامات صلاحیت تعیین شده توسط موسسه در بخش 4 فصل 3 را تأمین نماید.
 - 2- تیم ممیزی باید صلاحیت ترکیبی برای زیرگونه‌های زنجیره مواد غذایی پشتیبانی ناحیه ممیزی را داشته باشد و الزامات ISO/IEC 17021-1 را دنبال نماید.
 - 3- ممیزی FSSC 22000 - کیفیت یک ممیزی کاملاً یکپارچه بوده و تیم ممیزی باید الزامات صلاحیت تعیین شده توسط موسسه در بخش 4 این قسمت را برآورده نماید.
 - 4- تیم‌های ممیزی انجام‌دهنده ممیزی‌های یکپارچه ISO 9001 و FSSC 22000 (FSSC 22000 - کیفیت) بایستی به‌طور کلی مشخصات ممیز مربوط به FSSC 22000 - کیفیت را برآورده نماید.
 - 5- ممیز اصلی همیشه باید ممیز واجد شرایط FSSC 22000 باشد.
 - 6- ممیز مجاز به انجام ممیزی به‌عنوان ممیزی اصلی یا کمک ممیز بیش از دو دوره گواهی 3 ساله در همان سایت مجاز نمی‌باشد. اگر یک ممیز شروع به ممیزی در یک چرخه گواهی نماید، او بعد از 6 سال

حداقل به مدت یک سال تعویض خواهد شد.

5-10- مدیریت وقایع جدی

1- نهاد صدور گواهی باید فرآیندی برای بررسی ممیزی‌های برنامه‌ریزی شده در مواقعی که رویدادی جدی سازمان مجاز را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد و ممیزی نمی‌تواند طبق برنامه انجام شود، داشته باشد.

2- نهاد صدور گواهی بایستی خطرات گواهی مداوم را ارزیابی کرده و یک فرآیند و سیاست مستند ایجاد نماید که قدم‌هایی را که سازمان مجاز تحت تاثیر حادثه جدی بر خواهد داشت را بیان می‌کند.

3- نتیجه ارزیابی خطر و فعالیت‌های برنامه‌ریزی شده باید ثبت گردد. انحراف از برنامه ممیزی و توجیه آن‌ها برای تغییرات باید ثبت گردد. نهادهای صدور گواهی باید با مشورت یک دوره برنامه‌ریزی شده معقول سازمان‌های مجاز تاسیس شوند.

4- این شامل موقعیت‌هایی است که به دلیل امنیت یا صدور ویزا در کشور، یک ممیزی نمی‌تواند به صورت اعلام نشده انجام شود (برای مثال زمانی که یک ممیز نیاز دارد تمام وقت در تماس با سازمان باشد، به دلایل امنیتی یا ویزا بایستی پیشاپیش درخواست شود).

6- گزارش ممیزی

6-1- گزارش مکتوب

نهاد صدور گواهی باید برای هر ممیزی گزارش مکتوب ارائه نماید.

الف) گزارش ممیزی توسط نهاد صدور گواهی به صورت محرمانه انجام می‌شود اما بعد از تایید سازمان باید در دسترس مقامات ایمنی قرار گیرد.

ب) گزارش ممیزی باید تایید نماید که تمام الزامات طرح ارزیابی، گزارش و عبارت انطباق یا عدم انطباق را گرفته‌اند. علاوه بر این گزارش بایستی مطابق با تمام الزامات مربوط به ISO/IEC 17021-1 باشد. محتوای گزارش بایستی مطابق با الزامات پیوست 2 باشد.

پ) شرایط آیین‌نامه‌ای و عملیاتی سیستم‌های مدیریت ایمنی مواد غذایی هر دو باید برای ارزیابی کارایی سیستم مدیریت ایمنی از نظر برآوردن الزامات طرح تایید و گزارش شود.

ت) در موارد استثنایی، یک الزام می‌تواند غیرقابل اجرا پنداشته شود اما فقط زمانی که الزامات ISO/TS 22003:2013، بند 2-1-9 را برآورده نماید.

ث) ممانعت‌ها از حوزه باید در گزارش ممیزی ارزیابی و توجیه شود.

ج) انحراف از طرح ممیزی باید در گزارش ترغیب شود.

چ) ممیزها باید تمام عدم انطباق (NC) ها را در تمام ممیزی‌ها گزارش کنند. برای هر گونه عدم انطباق،

عبارت مختصر واضح الزام، عدم انطباق، درجه عدم انطباق و شواهد عینی بایستی درج شود.
ح) اصلاحات، برنامه‌های عمل اصلاحی و تایید آنها باید به صورت پیوست 2 گنجانده شود.
خ) گزارش دفتر مرکزی باید حداقل عدم انطباق‌های موجود در HO را داشته باشد. این گزارش باید بارگذاری شود. در هر ممیزی سایت اجرای عملیات اصلاحی بایستی تایید و گزارش شود.
6-2- عدم انطباق‌ها

مطابق با تعاریف در طرح و به صورتی که در زیر تعریف شده، نهاد صدور گواهی برای اعمال این معیارها به عنوان مرجع برای تعیین سطح عدم انطباق برای یافته‌ها مورد نیاز است.
سه سطح برای درجه بندی عدم انطباق وجود دارد:

- الف) عدم انطباق کوچک
- ب) عدم انطباق بزرگ
- پ) عدم انطباق بحرانی

در صورت عدم انطباق‌های اشاره شده در ممیزی دفتر مرکزی، فرض بر این است که این‌ها بر روش‌های معادل قابل استفاده برای تمام سایت‌ها تاثیر دارد. بنابراین عملیات اصلاحی بایستی موضوعات ارتباطی را در تمام قسمت‌های سایت‌های مجاز و عملیات مناسب برای سایت‌های تحت تاثیر مورد توجه قرار دهد. چنین ناسازگاری‌ها و اقدامات اصلاحی بایستی در بخش مربوطه در گزارش ممیزی سایت به وضوح مشخص شود و باید قبل از صدور گواهی سایت در تطابق با روش‌های نهاد صدور گواهی حذف شود.

6-2-1- عدم انطباق کوچک

عدم انطباق کوچک زمانی صادر می‌شود که یافته‌های قابلیت سیستم‌های مدیریت برای رسیدن به نتایج مورد نظر را تحت تاثیر قرار ندهند:

1- سازمان باید شواهد عینی اصلاح، شواهد بررسی فاکتورهای مسبب، خطرات در معرض و برنامه عمل اصلاحی پیشنهاد شده (CAP) ارائه نماید.

2- نهاد صدور گواهی باید برنامه عمل اصلاحی و شواهد اصلاح را بررسی کرده و در صورتی که قابل قبول باشد آن را تایید نماید. تصویب نهاد صدور گواهی باید در عرض سه ماه بعد از روز ممیزی کامل شود. بیشتر از این بازه زمانی منجر به تعلیق گواهی خواهد شد.

3- اقدامات اصلاحی (CA) باید در بازه زمانی مورد توافق با CB توسط سازمان اجرا شود.

4- کارایی اجرای طرح عمل اصلاحی باید حداکثر در ممیزی در محل برنامه‌ریزی شده بعدی بررسی شود.

6-2-2- عدم انطباق بزرگ

عدم انطباق بزرگ بایستی زمانی صادر شود که یافته‌ها قابلیت سیستم مدیریت برای رسیدن به نتایج مورد نظر را تحت تاثیر قرار دهد.

1- سازمان باید شواهد عینی بررسی را برای فاکتورهای مسبب، خطرات در معرض و شواهد اجرای موثر را برای نهاد صدور گواهی ارائه نماید.

2- نهاد صدور گواهی باید طرح اقدام اصلاحی را بررسی کرده و یک ممیزی پیگیری در محل برای تایید اجرای نهاد صدور گواهی انجام می‌دهد تا عدم انطباق بزرگ را متوقف نماید. در مواردی که شواهد مستند برای توقف عدم انطباق بزرگ کافی باشد، نهاد صدور گواهی ممکن است برای انجام بررسی ممیز تصمیم بگیرد. این پیگیری باید در عرض 28 روز از آخرین روز ممیزی انجام شود.

3- عدم انطباق بزرگ باید در عرض 28 روز از آخرین روز ممیزی توسط نهاد صدور گواهی بسته شود. اگر عدم انطباق بزرگ در این بازه زمانی بسته نشود، گواهی معلق خواهد شد.

4- در صورتی که تکمیل اقدامات اصلاحی وقت بیشتری بگیرد، CAP باید شامل هر کنترل یا اندازه‌گیری موقتی لازم برای کاهش خطر باشد تا اقدام اصلاحی دائمی انجام شود.

6-2-3- عدم انطباق بحرانی

عدم انطباق بحرانی زمانی صادر می‌شود که اثر مستقیم ایمنی غذا بدون عمل مناسب توسط سازمان در زمان ممیزی مشاهده شود یا زمانی که قانونی بودن و یا صحت گواهی در خطر باشد:

1- زمانی که عدم انطباق بحرانی در یک سایت مجاز صادر می‌شود، گواهی باید بلافاصله برای یک دوره ماکزیمم 6 ماهه به حالت تعلیق در آید.

2- زمانی که عدم انطباق بحرانی در زمان ممیزی صادر شود، سازمان شواهد عینی بررسی فاکتورهای مسبب، خطرات در معرض و CAP پیشنهاد شده را به نهاد صدور گواهی ارائه خواهد کرد. این شواهد تا 14 روز پس از ممیزی به نهاد صدور گواهی ارائه خواهد شد.

3- ممیزی جداگانه توسط نهاد صدور گواهی باید بین 6 هفته تا 6 ماه پس از ممیزی منظم برای تایید اجرای موثر عملیات اصلاحی انجام شود. این ممیزی باید یک ممیزی در محل کامل (با حداقل دوره یک‌روزه در محل) باشد. بعد از ممیزی پیگیری موفق، گواهی و چرخه ممیزی جدید باید به حالت اول برگردانده شده و ممیزی بعدی مطابق با برنامه‌ریزی اولیه انجام شود (ممیزی پیگیری اضافی بوده و جایگزین ممیزی سالیانه نمی‌باشد). این ممیزی باید مستند و گزارش آن باید بارگزاری شود.

4- در صورتی که عدم انطباق بحرانی در مدت 6 ماه به‌صورت موثری حل نشود، گواهی پس گرفته

می‌شود.

5- در صورت ممیزی گواهی (اولیه)، ممیزی کامل گواهی باید تکرار شود.

7- فرآیند تصویب گواهی

7-1- کلیات

1- نهادهای صدور گواهینامه باید یک بررسی فنی برای تمام ممیزی‌ها جهت موافقت با نتایج و محتوای گزارش‌های ممیزی، عدم انطباق‌ها (شواهد عینی و درجه‌بندی) و کارایی برنامه‌های اقدام اصلاحی و اصلاحات انجام دهد. به دنبال هر بررسی فنی، نهاد صدور گواهی باید درباره وضعیت گواهی سازمان تصمیم‌گیری کند (برای مثال گواهی کردن، ادامه صدور گواهینامه، تعلیق و پس گرفتن).

2- نهاد صدور گواهی باید اطلاعات مستند تصمیم‌ها درباره وضعیت گواهینامه‌ای که بررسی شده و اینکه توسط چه کسی بررسی شده را نگهداری نماید. این اطلاعات باید شامل اسامی تصمیم‌گیرندگان و تاریخ تصمیم‌گیری باشد.

نکته: تمام تصمیمات ممکن نیست منجر به صدور گواهی جدید شود.

7-2- محتوا و طرح گواهینامه

1- نهاد صدور گواهی باید مطابق با قوانین دامنه و الگوهای گواهی تنظیم شده توسط موسسه، گواهینامه‌های FSSC 22000 - کیفیت و FSSC 22000 صادر کند (پیوست‌های I و VI را ببینید).

2- لوگو FSSC 22000 باید توسط نهاد صدور گواهی بر روی گواهی‌ها استفاده شود.

3- جزئیات دفتر مرکزی در جایی که مناسب است گنجانده شود.

4- محل‌های خارج از سایت و سایت جداگانه باید در چندجای مناسب لیست شود (شامل نام، آدرس و فعالیت‌ها) جزئیات باید در ضمیمه گواهینامه ارائه شود.

5- تاریخ تصویب گواهی: تاریخی است که در آن تصمیم جدید بعد از ممیزی صدور گواهی یا صدور مجدد گواهی گرفته می‌شود (به استثنای ممیزی‌های نظارتی منظم).

تاریخ‌های تصویب گواهی جدید نیز در موقعیت‌هایی نظیر تغییرات نسخه طرح و یا افزایش یا کاهش دامنه مورد نیاز است. در چنین مواردی اعتبار تا تاریخ بدون تغییر باقی می‌ماند.

ب) تاریخ صدور گواهی: گواهی تاریخی برای مشتری صادر می‌شود یا تاریخ صدور دوباره وقتی یک گواهی جدید صادر می‌شود (برای مثال به دلیل تغییر نسخه، افزایش دامنه و غیره).

ت) معتبر تا تاریخی که گواهینامه منقضی شود (حداکثر 3 سال).

7-3- کاهش دامنه، پس گرفتن یا تعلیق گواهینامه

1- تعلیق: زمانی که عدم انطباق بحرانی صادر می‌شود و یا شواهدی وجود دارد که مشتری‌های آن‌ها ناتوان یا بی‌علاقه به ایجاد یا حفظ تطابق هستند نهاد صدور گواهی باید بلافاصله صدور گواهی را به حالت تعلیق درآورد.

2- پس گرفتن: نهاد صدور گواهی در موارد زیر باید گواهی را پس بگیرد:
الف) نتوان در مدت 6 ماه از حالت تعلیق خارج شد.

ب) سازمان فعالیت‌های صدور گواهینامه FSSC 22000 خود را متوقف می‌کند.

پ) در هر موقعیت دیگری که یکپارچگی گواهی یا فرآیند ممیزی شدیداً در خطر باشد.

3- کاهش دامنه: وقتی نهاد صدور گواهینامه شواهدی دارد که نشان می‌دهد مشتریان آن‌ها گواهی‌هایی دارند که دامنه آن‌ها فراتر از توانایی یا ظرفیت آن‌ها برای برآوردن الزامات طرح می‌باشد، نهاد صدور گواهی باید دامنه گواهی را مطابق آن کاهش دهد. زمانی که فعالیت‌ها، فرآیندها محصولات یا خدمات بتوانند بر روی ایمنی مواد غذایی محصول نهایی به صورتی که در دامنه گواهی تعریف شده اثر داشته باشد، نهاد صدور گواهی نباید فعالیت‌ها، فرآیندها، محصولات یا خدمات را از دامنه گواهی نادیده بگیرد.

7-3-1 اقدام پس از تعلیق، پس گرفتن و کاهش دامنه

1- در صورت تعلیق یا پس گرفتن، گواهی سیستم مدیریت سازمان معتبر نمی‌باشد. نهاد صدور گواهی باید:

الف) بلافاصله وضعیت سازمان مجاز را در پورتال و ثبت سازمان‌های مجاز خود تغییر دهد و هر اقدامی را که صلاح می‌داند انجام دهد.

ب) در عرض 3 روز بعد از تصمیم‌گیری سازمان را به صورت مکتوب نسبت به تعلیق یا پس گرفتن آگاه نماید.

پ) سازمان را راهنمایی نماید تا قدم‌های مناسبی به منظور آگاه نمودن طرف‌های ذی‌نفعش بردارد.

2- در مورد کاهش دامنه، گواهی سیستم مدیریت سازمان فراتر از بیانیه دامنه اصلاح شده گواهی بی اعتبار است، نهاد صدور گواهی باید:

الف) بلافاصله دامنه سازمان مجاز را در پایگاه داده FSSC 22000 و ثبت سازمان مجاز خودش تغییر داده و هر اقدامی که درست می‌داند انجام دهد.

ب) سازمان را تا 3 ماه پس از تصمیم تغییر در ارتباط با دامنه به صورت مکتوب آگاه نماید.

پ) سازمان را راهنمایی کند تا قدم‌های مناسبی را در جهت آگاه نمودن طرف‌های ذی نفع آن بردارد.

8- مستندسازی و اطلاعات پورتال

برای تمام انواع ممیزی، مستندسازی و اطلاعات مورد نیاز بایستی حداقل 28 روز بعد از تصمیم گواهی و حداکثر 4 ماه پس از آخرین روز ممیزی بایستی در پورتال وارد شوند.

بخش 4 الزامات برای نهادهای صدور گواهی

1- هدف

این سند الزامات نهادهای مجاز صدور گواهی را که مایل به ارائه خدمات گواهی طرح برای سازمان‌ها را بیان می‌کند.

در صورت مراجعه به الزامات FSSC 22000، این سند برای FSSC 22000 - کیفیت قابل استفاده خواهد بود، مگر آنکه خلاف آن گفته شود. در صورتی که از عبارت «الزامات طرح» استفاده شود، این عبارت اشاره به الزامات طرح FSSC 22000، ISO/TS 22003 و لیست تصمیم هیئت‌مدیره سهامداران دارد.

2- ارتباط با موسسه

2-1- صدور مجوز

1- نهاد صدور گواهی باید دارای اعتباربخشی معتبر ISO/IEC 17021-1:2015 شامل ISO/TS 22003: 2013 برای طرح و گروه‌های زنجیره غذایی قابل استفاده باشد که بتواند خدمات صدور گواهی FSSC 22000 خود را استفاده کند. نهاد صدور گواهی باید اطلاعات و مستندات مربوط به اعتباربخشی طرح را در صورت درخواست به موسسه ارائه نماید.

2- موسسه حق دارد اطلاعات مربوط به اعتبارسنجی نهاد صدور گواهی را از مرجع تایید اعتبار درخواست کند.

3- CB می‌تواند بیش از یک اعتبار برای مکان اصلی داشته باشد که باید تحت پوشش یک مجوز باشد. در صورتی که CB چندین مکان را در اختیار داشته باشد و اعتبار خود را داشته باشد، برای هر مکان مجوز جداگانه‌ای لازم است.

2-1-1- فرآیند درخواست مجوز

1- CB ها برای دریافت مجوز از موسسه درخواست می‌کنند تا واجد شرایط انجام فعالیت‌های صدور گواهینامه طرح معتبر و شناخته شده FSSC 22000 باشند. مجوزها برای مکان (های) مشخص دفتر CB صادر می‌شوند. همانطور که در فرم درخواست مجوز درخواست شده است. در صورت برون‌سپاری هرگونه فعالیت مربوط به صدور گواهینامه نیز باید در برنامه شرح داده شود.

2- یک مجوز ممکن است چندین گروه زنجیره غذایی را برای خدمات صدور گواهی FSSC 22000 -

کیفیت و یا FSSC 22000 را پوشش دهد.

3- با درخواست، نهاد صدور گواهی خود را متعهد به اجرای تمام الزامات طرح و هرگونه تعهد دیگر ذکر شده در قرارداد گواهی می‌نماید.

2-1-2- مجوزها

2-1-2-1- توافقتنامه مجوز (وضعیت موقت)

1- نهاد صدور گواهی باید درخواستی را به موسسه ارائه نماید که در آن گروه‌های زنجیره غذایی را که آنها مایل به ارائه خدمات صدور گواهی هستند، مشخص شوند. نهاد صدور گواهی، به‌عنوان بخشی از درخواست، باید یک خودارزیابی کامل در فرمت آماده FSSC 22000 در برابر الزامات طرح ارائه نماید.

2- به محض بررسی موفق اطلاعات نهاد صدور گواهی باید قرارداد مجاز با وضعیت موقتی را اعطا نماید و به‌صورت تایید موقت در فهرست CB بر روی وبسایت FSSC 22000 لیست شود.

3- CB باید برای اعتباربخشی AB پذیرفته شده توسط موسسه تقاضا نماید و تایید کتبی بدون پذیرش تقاضا به موسسه ارائه نماید.

4- وضعیت موقت به CB اجازه استفاده از طرح برای گواهی بدون اعتبار را می‌دهد. گواهینامه‌های بدون اعتبار باید در پورتال ثبت شوند. بعد از حصول اعتبار، این گواهی‌های بدون اعتبار باید توسط گواهی معتبر جایگزین شوند. در صورتی که وضعیت اعتباربخشی به دست نیاید، باید گواهی موقت فسخ و گواهی‌های قبلاً صادر شده پس گرفته شود.

5- وضعیت موقتی گواهی به مدت 12 ماه از تاریخ امضا توسط موسسه معتبر می‌باشد و در طول این دوره زمانی CB باید:

الف) گرفتن تاییدیه از یک AB توسط موسسه برای گروه‌ها یا زیرگروه‌های پوشش داده شده در توافق مجاز پذیرفته شد. برای الزامات FSSC 22000 درباره فرآیند اعتباربخشی بخش V طرح را ببینید.

ب) حداقل دو سازمان مجاز ثبت‌نام کرده در پرتال قرار دارد.

2-2-1-2- توافق‌نامه مجوز (وضعیت کامل)

بعد از تحقق معیارهای مندرج در بند 2-1-2-1 نهاد صدور گواهی باید موارد زیر را به موسسه ارائه نماید:

الف) یک نسخه از گواهینامه تایید شده که زیرگروه‌ها را در توافق‌نامه مجوز پوشش می‌دهد.

ب) یک نسخه از گزارش‌های ارزیابی AB (ارزیابی شاهد و اداره).

موسسه باید، پس از بررسی و تایید، وضعیت لیست CB قرارداد گواهی را در وبسایت FSSC 22000

در پورتال ثبت نماید.

2-1-3- حفظ مجوز

CB به منظور حفظ گواهی خود باید:

الف) حداقل 5 سازمان ممیزی شده ثبت نام شده یا حداقل یک سازمان برای هر گروه زنجیره غذایی مجاز داشته باشد. برای CB های جدید این بایستی در عرض 12 ماه پس از دریافت وضعیت گواهی کامل به دست آید.

ب) مطابق با تمام الزامات طرح صدور گواهینامه FSSC 22000 برای CB ها.

پ) تعهدات مالی نسبت به موسسه را برآورده نماید.

2-1-4- تمدید گواهی

1- CB باید تقاضایی به موسسه ارائه نماید که در آن گروه های زنجیره غذایی را که برای گواهی فعلی آن ها درخواست تمدید کرده است را مشخص نماید.

2- CB باید بعد از بررسی و ثبت نام در پورتال یک وضعیت موقتی برای گروه جدید ارائه نماید و در لیست CB تایید شده در وبسایت FSSC 22000 نمایش داده شود. CB بایستی تایید AB مکتوب پذیرش را با موسسه به اشتراک بگذارد تا فرآیند تایید اعتبار شروع شود.

3- وضعیت موقت به CB اجازه صدور گواهی بدون اعتبار برای گروه جدید را می دهد. گواهی های بدون اعتبار بایستی در پورتال ثبت شوند. این گواهی ها بعد از تایید اعتبار با یک گواهی معتبر جایگزین می شوند.

4- وضعیت موقت گواهی فقط به مدت 12 ماه از تاریخ امضا توسط موسسه معتبر می باشد و در مدت این دوره زمانی CB بایستی از AB پذیرفته شده توسط سازمان برای گروه ها و زیر گروه های پوشش داده شده در قرارداد مجاز تاییدیه بگیرد. برای FSSC 22000 - کیفیت اعتباربخشی ISO 9001 را پوشش می دهد.

5- حداقل یک گواهی باید برای گروه جدید در پورتال لیست شود.

2-1-5- تعلیق، فسخ و کاهش

موسسه حق تعلیق، فسخ یا محدود کردن حدود توافق گواهی CB را دارد. دلایل می تواند از جمله موارد زیر باشد:

1- تایید در مدت یک سال بعد دست نیاید.

2- خاتمه اعتبارسنجی

3- عدم تامین حداقل تعداد گواهی ها (پنج)

4- تصمیم کمیته تحریم

5- عدم پرداخت هزینه به موسسه

6- عدم انطباق مکرر با الزامات طرح

2-1-5-1-2- تعلیق

1- وقتی مجوز CB توسط موسسه به حالت تعلیق درمی آید، موسسه تعیین خواهد کرد که تا چه میزان CB مجاز به حفظ فعالیت‌های گواهی و ممیزی برای دوره زمانی مشخص خواهد بود. موسسه تعلیق را بر روی وبسایت FSSC 22000 منتشر خواهد کرد و به نهاد اعتباربخشی اطلاع داده خواهد شد.

2- زمانی که CB نشان داد موضوعی که منجر به تعلیق شده حل شده است و شرایط برداشتن تعلیق فراهم آمده است، موسسه، گواهی تعلیق را بازیابی خواهد کرد.

3- عدم موفقیت در حل مسائلی که منجر به تعلیق در زمان تعیین شده توسط موسسه می‌شود، باید منجر به حذف یا کاهش دامنه مجوز طبق برنامه یکپارچگی و سیاست تحریم می‌شود.

2-1-5-2- فسخ

1- زمانی که گواهی CB توسط موسسه فسخ می‌شود، CB نمی‌تواند در بازه زمانی ابلاغ شده توسط موسسه برای گواهی جدید درخواست دهد.

2- CB باید متعاقب الزامات مشخص شده در توافق‌نامه مجوز با موسسه در مورد انتقال سازمان مجاز آن موافقت نماید.

2-2- تعهدات

2-2-1- ارتباطات

1- CB باید یک مسئول تماس FSSC 22000 را که واجد شرایط الزامات طرح می‌باشد و تماس با موسسه را حفظ می‌کند، تعیین نماید.

2- این فرد باید پاسخگوی تمام جنبه‌های اجرای طرح باشد و اطمینان حاصل کند که مسئولیت‌های زیر در CB تعریف و اجرا می‌شوند:

الف) تعیین یک مسئول تماس برای سیستم‌های IT FSSC 22000

ب) تعیین یک فرد مسئول برای مدیریت برنامه یکپارچگی

پ) تعیین نماینده برای شرکت در کنفرانس هماهنگی

ت) به‌روز نگه داشتن با پیشرفت‌های طرح شامل پیشرفت‌های IT

ث) مدیریت اطلاعات اضافی دیگر با موسسه

ج) تبادل تغییرات یا اطلاعات جدید مربوط به الزامات طرح برای افراد درگیر در عرض یک ماه مگر آنکه توسط موسسه مشخص شود.

CB باید موارد زیر را به موسسه اعلام کند:

1- تغییرات وضعیت اعتبارسنجی FSSC 22000 برای مثال تعلیق یا پس گرفتن، همراه یک ابلاغیه مکتوب به موسسه در مورد شرایط منجر به این مسائل

2- هرگونه تغییرات قابل توجه در مالکیت آن، وضعیت قانونی، پرسنل مدیریت، ساختار یا تشکیلاتی که (به صورت بالقوه) مدیریت CB طرح را به موقع تحت تاثیر قرار دهد.

3- هرگونه مشکل یا مغایرت احتمالی که می تواند منجر به بی اعتبار شدن موسسه یا GFSI شود.

4- هر فراخوان عمومی یک سازمان مجاز که منجر به مرگ و یا بستری شدن یا پوشش رسانه ای قابل توجه شود، در عرض 3 روز از فراخوان به CB اعلام می شود.

5- موقعیت ها و یا وقایع جدی که یکپارچگی گواهی FSSC 22000 توضیح داده شده در بخش 3 را به خطر می اندازد.

2-2-2- مسئولیت ها

1- CB باید با تمام درخواست های موسسه برای گزارش اطلاعات مربوط به تمام جنبه های عملکرد و یکپارچگی طرح همکاری کند.

2- در مواردی که محدوده خدمات پیشنهاد شده گواهی CB وسیع تر از آنهایی است که تایید شده اند، CB باید اطمینان حاصل کند که محدودیت ها و دامنه اعتبارسنجی به طور واضح و در دسترس عموم قرار می گیرد در حالیکه هرگونه ابهام در رابطه با دامنه خدمات ارائه شده توسط CB برای طرح باید با خدمات گواهی و موسسه که خارج از دامنه اعتبارسنجی هستند باید از آنهایی که تایید شده اند، متمایز شوند.

3- CB مسئول استفاده کامل این الزامات طرح می باشد و باید برای نشان دادن مطابقت دائمی با تمام این الزامات آماده شود.

4- CB باید در کنفرانس هماهنگی سالانه شرکت کند و اطلاعات آن را برای تمام کارکنان مربوطه به اشتراک بگذارد.

5- CB باید در برنامه یکپارچگی شرکت کند.

6- CB باید به AB های خود در خصوص تغییرات در وضعیت گواهی ایجاد شده توسط موسسه (برای مثال کاهش، تمدید، تعلیق و غیره) اطلاع دهد.

7- در صورت لزوم قانونی CB باید اطلاعات مربوط به سازمان های مجاز را با موسسه و مقامات دولتی

در میان بگذارد.

8- CB باید اطمینان حاصل کند تمام داده‌های مربوط به پورتال کامل، به‌روز، صحیح و مطابق با الزامات طرح باشد.

9- در صورتی که CB لوگوی FSSC 22000 را استفاده می‌کند، آنها باید مطابق با الزامات در بخش II بوده و تنها در صورت داشتن قرارداد امضا شده مجاز به استفاده از آن می‌باشد.
2-3- برنامه یکپارچگی

1- CB باید در برنامه یکپارچگی که برنامه در حال اجرای سیستم موسسه می‌باشد، شرکت کند. این برنامه تمام فعالیت‌های CB های مجاز را برای حصول اطمینان از مطابقت با الزامات طرح پوشش می‌دهد. CB باید تمام اسناد درخواست شده توسط موسسه برای برنامه یکپارچگی را ارائه نماید.

2- فعالیت‌های کنترل شامل موارد زیر است اما محدود به آنها نمی‌باشد:

الف) مرور میز کار گزارشات ممیزی و اطلاعات اضافی بر فرآیند ممیزی،

ب) ثبت‌نام و ارزیابی ممیز

پ) ارزیابی دفتر کار

ت) ممیزی مشهود

ث) نظارت بر شاخص‌های عملکرد کلیدی مورد توافق

اطلاعات بیشتر را می‌توان در برنامه یکپارچگی و سیاست تحریم یافت.

2-3-1- عدم انطباق

1- برنامه موسسه را به‌صورت هر گونه نقض الزامات طرح بیان می‌کند.

2- عدم انطباق نیاز به پاسخ از CB دارد که برآمده از موسسه در پاسخ به موارد زیر است:

الف) هر گونه عدم انطباق ایجاد شده توسط برنامه یکپارچگی

ب) بازخورد از طرف کاربران طرح

پ) بازخورد از سازمان‌های مجاز

ت) بازخورد از نهادهای اعتبارسنجی

ث) بازخورد از مقامات دولتی

ج) بازخورد از رسانه

چ) هر بازخورد دیگری که معتبر به نظر می‌رسد.

2-3-2- پیگیری

- 1- هنگامی که عدم انطباق دریافت می‌شود CB باید:
 - الف) عدم انطباق را در سیستم داخلی خود ثبت و مدیریت نماید.
 - ب) در بازه زمانی مشخص پاسخ داده و اقدامات زیر را انجام دهد:
 - i- بازگرداندن انطباق (برای مثال اصلاحات اجرایی)
 - ii- بررسی برای شناسایی عوامل سببی
 - iii- انجام آنالیز اثر
 - iv- ارائه برنامه اصلاحی مستند (CAP) با جزئیات عدم انطباق، درجه‌بندی، آنالیز سببی، اصلاح سببی، عمل اصلاحی برنامه‌ریزی شده، فرد مسئول، تاریخ سررسید، میزان اثربخشی و آخرین مهلت
- 2- سپس:
 - الف) انجام اقدامات اصلاحی برای مدیریت عوامل سببی شناسایی شده به طوری که خطرات ناشی از تکرار تا حد قابل قبولی کاهش یافته شواهد عینی ارائه دهد.
 - ب) انجام اقدام پیشگیرانه برای مدیریت این عوامل سببی به طوری که خطرات ناشی از وقوع تا حد قابل قبولی کاهش یابد.
- 3- عدم موفقیت برای رفع عدم انطباق در آخرین فرصت منجر به شروع برنامه یکپارچگی و سیاست تحریم می‌شود.
 - 2-3-3- تحریم‌ها
- 1- CB هایی که مداماً به تبعیت از الزامات طرح نمی‌باشند یا یکپارچگی طرح را در معرض خطر قرار می‌دهند باید طبق برنامه یکپارچگی و سیاست تحریم توسط موسسه بررسی شوند.
 - 2- تحریم‌ها بر ضد CB های غیرمنطبق شامل:
 - الف) تعلیق مجوز صدور گواهی‌های تحت برنامه تا زمانی که اختلافات به طور رضایت‌بخشی حل شوند.
 - ب) فسخ مجوز صدور گواهی‌های تحت طرح
- CB باید به تحریم‌ها به صورتی که در اعلان تحریم‌ها نشان داده شده پاسخ دهد.
 - جزئیات در برنامه یکپارچگی و سیاست تحریم ارائه شده است.
- 3- صلاحیت
- 1-3- کلیات

1- CB باید الزامات توضیح داده شده پیوست پ در ISO/TS 22003 برای تعریف صلاحیت‌های مورد نیاز برای انجام فعالیت‌های بررسی کاربرد، انتخاب تیم ممیزی، فعالیت‌های برنامه‌ریزی ممیزی و تصمیم گواهی

دنبال نماید.

2- فرآیندی مستند برای بررسی صلاحیت اولیه و مستمر تمام این وظایف باید وجود داشته باشد. سوابق بررسی‌های صلاحیت و آموزشی باید نگهداری شوند.

3-2- تصمیم‌گیرنده گواهی

1- کسانی که برای ثبت صدور، حفظ، تمدید یا کاهش دامنه، تعلیق یا پس گرفتن گواهینامه در دفتر FSSC 22000 سازمان‌های مجاز تصمیم‌گیری می‌کنند باید صلاحیت‌های قابل اصلاح زیر را داشته باشند:

الف) الزامات پیوست پ در ISO/TS 22003:2013 را برآورد نمایند.

ب) دانش الزامات طرح

پ) دانش سیستم‌های مدیریت ایمنی مواد غذایی و توانایی ممیزی آنها

22- در مورد ISO 22000 - کیفیت تصمیم‌گیرنده گواهی باید اطلاعاتی در خصوص ISO 9001 داشته باشد.

3-3- کارشناس فنی

1- در صورت نیاز یک کارشناس فنی می‌تواند برای تیم ممیزی تعیین شود.

2- CB باید یک روش مناسب برای تایید کارشناسان فنی که تجربه قابل‌قبولی در پشتیبانی زیرگروه دامنه ممیزی داشته باشند. کارشناس فنی همیشه باید زیر نظر ممیز دارای صلاحیت FSSC 22000 فعالیت کند.

3- زمانی که کارشناس فنی استفاده می‌شود، CB باید اطمینان حاصل کند که حداقل یک ممیز در تیم دارای صلاحیت در گروه می‌باشد.

3-4- شاهد

1- ممیزی‌های شاهد باید توسط ممیز واجد شرایط برای برنامه صدور گواهی تایید شده GFSI که می‌تواند صلاحیت الزامات طرح FSSC 22000 را نشان دهد یا توسط مسئول صدور گواهی‌های فنی FSSC 2200 در CB که دارای تجربه و صلاحیت باشد، انجام شود. شاهدان باید توسط CB ارزیابی و واجد شرایط شوند تا مناسب انجام ممیزی شاهد شوند.

2- شاهد آموزش در تکنیک ممیزی شاهد دریافت کرده‌است.

3- شاهد نقش فعالی در ممیزی بازی نمی‌کند.

4- شاهدان باید حداقل صلاحیت معادل عملکرد مورد ارزیابی را داشته باشد (پیوست پ در ISO/TS 22003 را ببینید).

5- در صورتی که اولین ممیزی شاهد تحت جواز موقت باشد، ممیزی شاهد انجام شده توسط CB

می‌تواند توسط ممیزی شاهد نهاد اعتبارسنجی جایگزین شود.

3-5- فرآیند صلاحیت ممیز

CB دارای سیستم و روش مستندی برای انتخاب، آموزش، ارزیابی، صلاحیت و حفظ صلاحیت ممیز می‌باشد.

3-5-1- تجربه و آموزش اولیه

CB باید اطمینان حاصل کند که ممیزان کارآموز یا ممیزان انتقالی از دیگر CB ها الزامات تجربه و آموزش اولیه زیر را برآورده می‌کنند.

1- تجربه کاری

الف) تجربه در مواد غذایی یا صنایع وابسته شامل حداقل کار تمام‌وقت 2 ساله در تضمین کیفیت یا عملکردهای ایمنی مواد غذایی در تولید مواد غذایی، خرده‌فروشی، بازرسی یا اجرا یا معادل آن.

2- تحصیل

الف) تحصیل: مدرک تحصیلی در یک رشته مرتبط با مواد غذایی یا بایو ساینس یا حداقل یک دوره آموزش عالی مربوط به مواد غذایی یا بایو ساینس یا معادل آن را با موفقیت به پایان رسانده باشد.

3- آموزش

الف) دوره ممیزی اصلی برای FSMS یا QMS - حداقل 40 ساعت شامل امتحان

ب) آموزش HACCP - حداقل 16 ساعت شامل امتحان

پ) استاندارد ایزو 22000 - حداقل 8 ساعت شامل امتحان (اگر به‌عنوان بخشی از دوره‌های آموزشی ممیز اصلی لحاظ نشده باشد).

ت) آموزش دفاع مواد غذایی که شامل روش ارزیابی آسیب‌پذیری تغلب غذایی و اقدامات کاهش احتمالی می‌باشد (شامل امتحان).

ج) استانداردها - تمام الزامات مربوط به طرح (شامل امتحان)، ISO/TS 22003 (پیوست پ)، ISO 19011، ISO/IEC 17021-1 (مطابق با فرآیندهای ممیزی CB شامل امتحان)،

ج) آموزش در استاندارد PRP مربوطه.

4- سایرین

الف) ممیزها: حداقل 10 روز ممیزی و 5 ممیز طرح شناخته شده GFSI یا ISO 22000 مربوط به بخش صنعت ویژه شامل حداقل یک ممیز FSSC 22000

ب) امتحان GFSI: تمام ممیزها باید در بازه زمانی مشخص شده توسط موسسه امتحان GFSI را کامل

کنند. برای ممیزهای جدید این امتحان باید قبل از صلاحیت به عنوان ممیز FSSC 22000 کامل شود. (پ) برای گروه A: یک صلاحیت اولیه، یک مدرک یا گواهینامه بالاتر در تکنولوژی بسته‌بندی و یک گواهی مرتبط در تکنولوژی مواد غذایی، بهداشت مواد غذایی یا موضوع علمی مرتبط یا صلاحیت اولیه در تکنولوژی مواد غذایی، بهداشت یا ایمنی مواد غذایی یا علوم مرتبط و یک آموزش (حداقل 30 ساعته) به‌علاوه گواهی در تکنولوژی بسته‌بندی الزامات تعریف شده توسط بسته‌بندی الزامات تعریف شده توسط بسته‌بندی WPO را برآورده می‌نماید.

ت) FSSC 22000 - کیفیت: ممیز واجد شرایط برای ISO/IEC 17021-1 تایید شده گواهی ISO 9001 مطابق با گروه‌های ISO/TS 22003 و کد بخش غذا ISO 9001.

3-5-2- تایید و ارزیابی اولیه

1-CB باید:

الف) آموزش نظارت شده در ممیزی ایمنی مواد غذایی ارائه کند.

ب) ممیزی شاهد FSSC 22000 ممیز را برای تایید صلاحیت او انجام دهد.

پ) تایید نهایی تکمیل رضایت‌بخش ممیزی شاهد و برنامه آموزشی را مستند نماید.

2- آموزش تحت نظارت و ممیزی شاهد باید توسط ممیز واجد شرایط FSSC 22000 یا مسئول گواهی فنی با صلاحیت و تجربه معادل انجام شود.

3- تمام ممیزان FSSC 22000 (از جمله ممیزان تحت آموزش) باید طبق دستورالعمل‌های موسسه در پورتال ثبت‌نام نمایند.

3-5-3- تعیین زیرگروه‌ها

1- بعد از تایید اولیه ممیزان باید برای هر زیرگروه تایید و یا واجد شرایط شوند (بخش I جدول 1 را ببینید) برای اختصاص زیرگروه‌ها به یک ممیز، CB باید نشان دهد که ممیز الزامات زیر را رعایت می‌کند: الف) تجربه کاری شش ماه در زیرگروه یا 5 ممیزی در طرح تایید شده GFSI در زیرگروه جدید (بعد از درب مزرعه فقط به‌جز زنجیره گروه A) به‌عنوان کارآموز یا کمک ممیز تحت نظارت ممیز واجد شرایط برای زیرگروه. حداقل یکی از این 5 ممیزی باید ممیزی FSSC 22000 (مرحله 2، ممیزی‌های صدور مجدد یا نظارتی) باشد. در صورتیکه کار مشاوره‌ای برای نشان دادن تجربه کاری استفاده می‌شود، تعداد روزهای مشاوره باید به شش ماه اضافه شود.

ب) صلاحیت ویژه را در زیرگروه نشان دهد.

پ) منطبق با معیارهای صلاحیت خود CB برای زیرمجموعه باشد.

2- CB باید معیارهای صلاحیت برای هر زیرگروه جهت اطمینان از دانش، محصولات، فرآیندها، روشها، قوانین و مقررات قابل اجرا در ارتباط با زیرگروه مربوطه داشته باشد. صلاحیت در کل زیرگروه باید نشان داده شود. در صورتی که CB زیرگروهها را بیشتر تقسیم بندی کند، باید مشخص شود که ممیز برای کدام زیرگروه دارای صلاحیت می باشد.

3-5-4- حفظ صلاحیت ممیز

3-5-4-1- ممیزیها

1- هر ممیز باید در سال حداقل 5 ممیزی FSSC 22000 در محل را در سازمانهای مختلف چه به صورت ممیز اصلی و چه کمک ممیز انجام دهد. در این متن، ممیزیهای مستقل مرحله 1 و ممیزیهای خاص به حساب نمی آیند. حداقل 2 تا از 5 ممیزی FSSC 22000 باید به صورت شاهد باشد.

2- در مواردی که این الزامات رعایت نشوند، CB باید اطمینان حاصل کند که ممیز حداقل 5 ممیزی برای طرح GFSI به صورت ممیز اصلی یا کمک ممیز بوده است. CB باید این ممیز را به عنوان کار تحت توافق نامه معافیت موقتی با توجیه مناسب در پورتال مشخص کند. معافیت می تواند برای موارد زیر به کار رود:

الف) بیماری طولانی مدت ممیز،

ب) مرخصی تمدید شده (برای مثال زایمان، پدري، تعطیلات آخر هفته)،

پ) نبود مشتری در منطقه/کشور.

* در مورد نبود مشتری معافیت موقتی برای همان ممیز نمی تواند بیشتر از یک سال اعمال شود.

3- در صورتی که ممیز نشان دهد که ممیزی FSSC 22000 را برای CB دیگر نیز انجام داده، این موارد نیز می تواند گنجانده شود. در صورت موارد 2 یا 3 بالا، CB باید شواهد ممیزی را در پورتال بارگذاری نماید.

3-5-4-2- آموزش در حال انجام

1- ممیزان باید هر دوره آموزشی مرتبط که شامل دوره هایی است که توسط موسسه مشخص شده و حداقل یک رویداد برای مثال آموزش، کنفرانس، سمینار و یا جلسات شبکه ای جهت به روز بودن با الزامات طرح، بهترین روش های بخش صنعت، ایمنی مواد غذایی و پیشرفت های تکنولوژیکی به صورت سالانه شرکت کنند.

2- ممیزان باید دسترسی به قوانین و مقررات مربوطه داشته و قادر به استفاده از آنها باشند. CB باید سوابق کتبی دوره های آموزشی مربوطه گذرانده شده را حفظ کنند.

3-5-4-3- ممیزی شاهد

1- حداقل یک ممیزی شاهد در محل FSSC 22000 باید هر سه سال یکبار برای تایید عملکرد ممیز قابل قبول انجام شود.

2- برای تایید عملکرد حداقل عناصر توضیح داده شده برای فعالیتهای ممیزی در جدول پ 1 ISO-TS 22003: 2013 گزارش ارزیابی ممیزی شاهد باید توسط شاهد تکمیل شود.

3-4-4-5- تایید صلاحیت مجدد ممیز

1- به منظور تایید صلاحیت مستمر ممیز عملکرد کلی ممیز هر سه سال یکبار باید ارزیابی شود. جنبه‌های زیر باید قبل از تایید صلاحیت مجدد توسط ناظر منصوب شده CB ارزیابی شوند:

الف) گزارش ممیزی ممیز،

ب) گزارش آموزش ممیز،

پ) نتایج ممیزی شاهد.

2- ارزیابی باید عملکرد کلی ممیز از جمله شکایت مشتریان را در نظر بگیرد.

3- نتایج نهایی مستند تکمیل رضایت بخش فرآیند تایید صلاحیت مجدد کامل باید در پورتال بارگذاری شود.

نکته: صرف نظر از تعداد گروه‌ها و زیرگروه‌هایی که ممیز در آنها واجد شرایط می‌باشد، تنها یک ممیزی شاهد مورد نیاز است.

بخش 5 الزامات برای نهادهای اعتباربخشی

1- هدف

این سند الزاماتی را مشخص می‌کند که با آن موسسه نهادهای تایید اعتباری را که خدمات تایید اعتبار به نهادهای صدور گواهی مجاز ارائه می‌کنند، را شناسایی می‌کند.

1-1- عضویت IAF

AB هایی که تایید اعتبار را به CB هایی که به دنبال ارائه گواهی FSSC 22000 و یا گواهی FSSC 22000 - کیفیت هستند، ارائه می‌کنند باید عضو فعلی انجمن بین‌المللی اعتباربخشی (IAF) باشد و در صورت تغییرات در وضعیت عضویت موسسه را مطلع نماید.

یکی از امضاکنندگان (MLA) توافق تشخیص چندجانبه IAF برای گواهینامه سیستم مدیریت ایمنی مواد غذایی برای اعتبارسنجی FSSC 22000 باشد.

یکی از امضاکنندگان توافق تشخیص چندجانبه برای گواهی سیستم مدیریت کیفیت (QMS) برای

اعتبارسنجی FSSC 22000 - کیکیت باشد.

1-2- ارتباطات و مسئولیت‌ها

1- AB باید یک مسئول تماس اولیه و ثانویه برای ارتباط با موسسه تعیین نماید.

2- AB باید موسسه را به موقع از هرگونه تغییر در مسئولان تماس، مالکیت آن، وضعیت قانونی یا هر موضوعی که مربوط به اعتبارسنجی می‌باشد، مطلع نماید.

3- حداقل یک ارزیاب یا مسئول تماس AB باید در کنفرانس هماهنگی سالانه شرکت کند.

4- پیام‌های مربوط به تغییرات الزامات طرح و دیگر اطلاعات FSSC 22000 به اشتراک گذاشته شده با AB ها از طریق وبینارها و خبرنامه‌های فنی باید به تمام ارزیابان طرح مخابره شود و سوابق چنین آموزش‌هایی باید حفظ شود.

5- AB باید موسسه را در صورت تغییرات در وضعیت اعتبارسنجی CB مطلع نماید (برای مثال اعطا، تمدید، کاهش، انتصاب دوباره، تعلیق یا پس گرفتن).

6- ارزیابی AB الزامات این سند را برآورده می‌کند باید توسط موسسه کنترل شود و AB باید با الزامات طرح مربوطه مطابقت داشته باشند. برای بحث و عمل در صورت لزوم، بازخورد عملکرد آن باید توسط موسسه با AB به اشتراک گذاشته شود.

2- اعتبارسنجی CB ها

1-2- توافق‌نامه مجوز

1- AB باید بررسی کند که CB توافق‌نامه مجوز موقت را با موسسه امضا کرده‌است تا گروه زنجیره غذایی از پیش تعیین شده ISO/TS 22003:2013 (پیوست 4) و یا برای FSSC 22000 - کیفیت را تایید نماید.

2- AB برای گروه‌ها یا زیرگروه‌هایی مجوز (موقت) از موسسه ندارند، نباید مجوز تایید اعتبار صادر نماید. این شامل تمدید دامنه برای گروه‌ها یا زیرگروه‌های جدید می‌شود.

2-2- فرآیند تایید اعتبار

2-2-1- کلیات

1- AB باید تاییدیه کاربرد برای اعتبارسنجی شامل حوزه دقیق برای CB متقاضی را صادر نماید.

2- AB باید تاییدیه رد درخواست برای تایید اعتبار شامل دامنه دقیق برای CB درخواست‌کننده را صادر نماید.

3- فرآیند اعتبارسنجی باید تمام الزامات طرح قابل استفاده در دامنه اعتبارسنجی را پوشش دهد.

4- CB هایی که تحت فرآیند اعتبارسنجی FSSC 22000 یا ISO/IEC 17021-1:2015 و ISO/TS 22003:2013 هستند ممکن است ممیزی‌های FSSC 22000 را با ممیز واجد شرایط FSSC 22000 انجام داده‌اند.

حداقل یکی از این ممیزی‌ها باید توسط AB تایید شوند و حداقل یک فایل کامل گواهی FSSC 22000 باید در طول دوره فرآیند تایید اعتبار اولیه بررسی شود.

5- تغییرات موقتی در طرح از طریق لیست تصمیم BoS (که در وبسایت FSSC 22000 منتشر شده) به AB اطلاع داده می‌شود.

2-2-2- دامنه اعتبارسنجی

1- دامنه اعتبارسنجی باید به وضوح مشخص شود و به صورتی که در پایین تعریف شده و در پیوست 4 خلاصه شده باید بخشی از گواهی تایید اعتبار باشد:

الف) گواهی سیستم ایمنی مواد غذایی (FSSC 22000 نسخه 5)،

ب) گواهی سیستم کیفیت و ایمنی مواد غذایی FSSC 22000 - کیفیت نسخه 5،

پ) مدارک اصلی برای ارائه گواهینامه:

- ایزو 22000

- ایزو 9001 (فقط قابل استفاده برای FSSC 22000 - کیفیت)

- PRP های ویژه بخش

- الزامات اضافی FSSC 22000

ت) خوشه‌ها و (زیر) گروه‌های زنجیره غذایی به صورتی که در پیوست الف در ISO/TS 22003:2013 نشان داده شده است.

ث) کدهای بخش 1 IAF ID به صورتی که در پیوست 4 صلاحیت ممیز نشان داده (فقط قابل استفاده برای FSSC 22000 - کیفیت)،

ج) محل‌های تحت پوشش اعتبارسنجی CB

2- گواهی اعتبارسنجی باید شامل اعتبارسنجی اولیه و تاریخ انقضا باشد.

2-2-3- ممیزی شاهد

1- ممیزی‌های شاهد باید الزامات برای فعالیت‌های شاهد برای تایید اعتبار سیستم‌های مدیریت نهادهای

صدور گواهی به صورتی در بخش 7-5-6 در IAF MD 16:2015 با الزامات ویژه طرح زیر تنظیم شده را برآورده نمایند.

الف) ارزیابی اولیه و افزایش دامنه حداقل نیاز به یک ممیزی شاهد از هر گروه (به صورت مشخص شده ISO-TS 22003:2013) دارند که جزئیات آن بر روی قرارداد مجوز موقت یا کامل CB آورده شده است.
ب) AB باید ممیزی‌های شاهد پوشش‌دهنده تمام گروه‌های موجود در حوزه اعتبارسنجی CB در طول چرخه اعتبارسنجی AB را انجام دهد.

2-3- برنامه یکپارچگی

- 1- موسسه امکان دسترسی AB به تمام نتایج سیستم مدیریت شکایات و برنامه یکپارچگی CB مربوط به ISO/IEC 17021-1:2015 را فراهم می‌کند.
- 2- از AB ها دعوت می‌شود تا به صورت داوطلبانه در ارزیابی‌های برنامه یکپارچگی که توسط موسسه در نهادهای صدور گواهی تایید اعتبار شده انجام می‌شود، شرکت کند.
- 3- موسسه باید به AB در مورد تعلیق یا توقف CB های مجاز خود مشاوره دهد.

بخش 6: الزامات برای سازمان‌های آموزشی

1- هدف

این سند الزامات برای سازمان‌های آموزشی (TOها) مجاز که مایل به ارائه دوره‌های آموزشی تایید شده طرح می‌باشند را بیان می‌کند.

2- ارتباط با موسسه

2-1- مجوز

TO فقط باید در صورت داشتن مجوز معتبر از موسسه برای دامنه آموزشی مربوطه باید خدمات آموزشی FSSC 22000 را ارائه دهد.

2-1-1- درخواست

1- TO باید درخواستی را به موسسه تسلیم نماید که در آن نوع آموزش FSSC 22000 که برای آن درخواست داده‌اند را مشخص نمایند. فرم درخواست بر روی وبسایت FSSC 22000 موجود است.

اطلاعات مورد نیاز شامل:

الف) اطلاعات تماس

ب) عملیات TO

پ) فعالیت منطقه‌ای

ت) انواع دوره‌های FSSC 22000 ارائه شده

ث) مریبان FSSC 22000

2- فرم درخواست جزئیات در مورد اینکه چه مدارکی برای هر مرحله از فرآیند (قرارداد مجوز کامل و موقت) تهیه می‌شوند را ارائه می‌کند.

2-2-2- قرارداد مجوز

2-1-2-1- قرارداد مجوز (موقتی)

1- با بررسی موفقیت‌آمیز کاربرد و پرداخت هزینه موردنیاز به موسسه، به متقاضی توافق‌نامه مجوز با وضعیت موقت اعطا می‌شود.

2- توافق‌نامه مجوز امضا شده (موقت) به TO اجازه می‌دهد تا به مواد آموزشی FSSC 22000 دسترسی پیدا کند، که می‌تواند به‌عنوان پایه‌ای برای توسعه مواد آموزشی خود آن‌ها استفاده شود. تا زمانی که توافق مجوز کامل اعطا نشده، TO نباید هیچ دوره FSSC 220000 را به صورت تایید شده توسط موسسه ارائه یا بفروشد.

3- توافق‌نامه مجوز (موقت) به مدت 12 ماه از تاریخ توسط موسسه معتبر است و در طول این مدت TO باید وضعیت توافق‌نامه مجوز خود را به حالت کامل در بخش بعدی ارتقا دهد.

2-2-1-2- توافق‌نامه مجوز (کامل)

1- برای تغییر وضعیت توافق‌نامه مجوز از حالت موقتی به حالت کامل TO باید:

الف) مواد آموزشی و صلاحیت مریبان برای مرور میز کار به‌عنوان بخشی از برنامه یکپارچگی طرح ارائه نماید. فایل‌های ارائه شده برای تمام دوره‌ها باید در تقاضا مشخص شود (یک مورد برای هر نوع آموزش، به بخش 3 مراجعه کنید). یک نمونه از فایل‌های مربی برای ارزیابی صلاحیت آن‌ها درخواست خواهد شد. تمام فایل‌ها باید به فرم دیجیتالی باشند.

ب) با اقدامات اصلاحی مناسب، عدم انطباق‌های ایجاد شده در طی بررسی میز کار را به‌طور رضایت‌بخشی از بین ببرد.

2- موسسه بعد از بررسی و تایید، باید وضعیت قرارداد مجوز را به حالت کامل تغییر دهد و اطلاعات TO و دوره‌های آن را در وبسایت FSSC 22000 قرار دهد.

3- با اعطای قرارداد مجوز کامل، TO مجاز به استفاده از لوگوی FSSC 22000 بر روی گواهی‌های آموزشی، مواد آموزشی، بروشورها و وبسایت (الزامات برای استفاده در بخش II تعریف شده‌اند) و ارایه دوره‌های آموزشی تایید شده اشاره شده در وبسایت FSSC 22000 می‌باشد.

4- اگر وضعیت کامل 12 ماه بعد از امضای قرارداد مجوز (موقت) اعطا نشود، مجوز باید متوقف شود.

TO می‌تواند به دنبال فرآیند درخواست بالا دوباره درخواست دهد.

2-1-3- حفظ مجوز

TO باید اطلاعات زیر را به صورت سالانه ارائه دهد:

1- مروری بر آموزش‌های انجام شده در سال قبل

2- آموزش‌های برنامه‌ریزی شده برای سال جاری

3- تغییرات در مدیریت و سازمان TO

2-1-4- تمدید مجوز

در مواردی که مجوز اولیه هر چهار نوع آموزش را پوشش ندهد (به بخش 3 مراجعه نمایید) TO باید همراه با سابقه صلاحیت به روز شده مواد آموزشی FSSC 22000 جدیدی برای تمدید مجوز برای مریبان ارائه نماید. مراحل در بخش 2-1-2 برای وضعیت کامل باید پیگیری شود.

2-1-5- انقضای مجوز

1- موسسه حق خاتمه مجوز TO را برای خود محفوظ می‌دارد. به تحریم‌ها در 2-2-3 مراجعه کنید.

2- لوگوی FSSC 22000 باید از تمام اسناد و وبسایت TO (در صورت نیاز) حذف شود. TO دیگر نباید از مواد آموزشی FSSC 22000 استفاده نماید.

3- نام TO و دوره‌های آموزشی آن از وبسایت FSSC 22000 حذف خواهد شد.

2-2- مسئولیت‌ها و ارتباطات

1- حداقل یک نماینده TO باید در کنفرانس هماهنگی سالانه و بینار فنی FSSC 22000 شرکت کند.

2- اطلاعاتی که از طریق کنفرانس هماهنگی و بینارهای فنی به دست آمده باید به اشتراک گذاشته شده و در TO هماهنگ شود.

3- برنامه آموزشی برای به‌روزرسانی وبسایت FSSC 22000 باید به صورت سالانه با موسسه به اشتراک گذاشته شود.

4- لوگوی FSSC 22000 (یا هر نوشته دیگری) باید مطابق با الزامات طرح استفاده شود (برای الزامات استفاده از طرح به قسمت دوم مراجعه نمایید).

5- مطابق با تمام الزامات مربوط به طرح باشد.

6- در برنامه یکپارچگی موسسه شرکت نماید.

7- پرداخت به‌موقع هزینه به موسسه

8- TO باید یک مسئول تماس و پشتیبان برای ارتباط با موسسه تعیین نماید.

9- تغییرات قابل توجه باید به موسسه مخبره شود. اینها شامل:

الف) جزئیات تماس

ب) تغییرات سازمانی

پ) به روز رسانی برنامه‌های آموزشی

2-3- برنامه یکپارچگی

1- TO باید در برنامه یکپارچگی که سیستم کنترل مداوم بنیاد است شرکت کند. این برنامه برای اطمینان از انطباق با الزامات طرح، کلیه فعالیت‌های TO مجاز خود را پوشش می‌دهد. TO باید مدارکی را که بنیاد برنامه یکپارچگی درخواست کرده است را ارائه دهد.

2- فعالیت‌های نظارت شامل موارد زیر می‌باشد اما محدود به آنها نیست:

الف) مرور اطلاعات مواد آموزشی، صلاحیت و تجربه مربی و نتایج آموزش. در صورت لزوم می‌تواند به صورت ارزیابی از راه دور انجام شود.

ب) ارزیابی‌های دفتر کار TO

پ) ارزیابی شاهد آموزش

ت) نظارت بر شاخص‌های عملکردی اصلی مورد توافق

IP همچنین شامل فعالیت‌های مربوط به پیگیری شکایات و یا عدم انطباق‌های گزارش شده به موسسه می‌باشد.

2-3-1- عدم انطباق

1- برنامه IP موسسه «عدم انطباق» را به صورت نقض الزامات طرح تعریف می‌کند.

2- عدم انطباق‌ها که نیاز به پاسخگویی از طرف TO دارند، باید توسط موسسه در ارتباط با موارد زیر مطرح شوند:

الف) هرگونه مغایرت ایجاد شده توسط برنامه یکپارچگی

ب) بازخورد کارآموزان

پ) هر بازخورد دیگری که معتبر در نظر گرفته می‌شود.

2-3-2- پیگیری

1- وقتی عدم انطباق (NC) در موسسه ایجاد شود، TO باید:

الف) عدم انطباق را در سیستم داخلی خود ثبت و مدیریت نماید.

ب) در بازه زمانی تعیین شده پاسخ داده و عمل نماید:

- بازگرداندن مطابقت به حالت اولیه (برای مثال انجام اصلاحات)
- بررسی جهت شناسایی عوامل سببی (برای مثال انجام اصلاحات)
- شناسایی خطرات برای کارایی آموزش FSSC 22000
- ارائه یک برنامه اقدام اصلاحی مستند (CAP) با ارائه جزئیات درباره عدم انطباق، درجه بندی، اصلاح، عمل اصلاحی برنامه ریزی شده، فرد مسئول، تاریخ سررسید، میزان اثربخشی و تاریخ انقضا
- ارائه شواهد عینی که عدم انطباق به اتمام رسیده است.

2- سپس:

الف) انجام اقدامات اصلاحی برای مدیریت عوامل سببی شناسایی شده تا خطرات ناشی از وقوع مجدد تا حد قابل قبولی کاهش یابند.

ب) استفاده از فرصت برای بررسی اینکه به چه روش دیگر و در چه محل دیگری عدم انطباق مشابه می‌تواند اتفاق بیفتد.

پ) انجام اقدامات پیشگیرانه برای مدیریت این فاکتورهای سببی به طوری که خطرات ناشی از وقوع به طور مشابهی تا حد قابل قبولی کاهش یابد.

3- عدم موفقیت در رفع عدم انطباق‌ها تا آخرین مهلت منجر به شروع سیاست تحریم موسسه خواهد شد.

2-3-3- تحریم‌ها

1- TO که به طور مداوم قادر به برآوردن الزامات طرح نباشد یا یکپارچگی طرح را در خطر قرار دهد، باید برطبق برنامه یکپارچگی و سیاست تحریم موسسه توسط آن موسسه بررسی شود.

2- TO باید به تحریم‌های مشخص شده توسط موسسه پاسخ دهد. عدم موفقیت در انطباق با تحریم‌ها منجر به حذف مجوز TO خواهد شد.

3- انواع آموزش

چهار گروه عمومی آموزش برای FSSC 22000 وجود دارد. جزئیات مشخصات این دوره‌های آموزشی در بخش 4-2 و پیوست 6 آورده شده است. وبینارهای آنلاین برای انواع 3-1 و 3-2 با طول دوره معادل مجاز هستند.

3-1- درک FSSC 22000

دوره‌ای آموزشی برای سازمان‌ها، CB ها، مشاوره‌ها و سایر افراد علاقمند به اطلاعات عمومی در خصوص الزامات طرح و اینکه این اطلاعات چگونه می‌تواند در سازمان‌های مختلف زنجیره غذایی قابل استفاده باشد.

مدت زمان این دوره بسته به مخاطبان هدف و موضوعات آموزشی معمولاً 1 تا 3 روز می باشد.

3-2- اجرای FSSC 22000

دوره‌ای برای سازمان‌ها، مشاوران و دیگر افراد که در قسمت 3-1 بالا تشکیل می‌شود و نشان می‌دهد که طرح چگونه می‌تواند در گروه‌های مختلف زنجیره غذایی اجرا شود. طول مدت دوره بسته به مخاطبان هدف و موضوعات آموزشی معمولاً 1 تا 3 روز می‌باشد.

3-3- دوره ممیزی داخلی FSSC 22000

این دوره برای سازمان‌هایی طراحی شده که در FSSC 22000 را برای تامین الزامات آموزشی برای ممیزان داخلی اجرا می‌کنند. طول مدت دوره بسته به مخاطبان هدف و موضوعات آموزشی معمولاً 1 تا 2 روز می‌باشد. دوره باید تمام عناصر مشخص شده در ISO 19011:2018 را مدنظر قرار دهد.

3-4- دوره سر ممیزی FSSC 22000

این دوره برای CB ها طراحی شده تا تبدیل به ممیزهای اصلی واجد شرایط شوند. این دوره احتمالاً برای سازمان‌هایی که به دنبال توسعه مهارت‌های ممیزی داخلی خود هستند و برای مشاوران قابل استفاده باشد. طول دوره 40 ساعت می‌باشد. معلومات پیش نیازی FSSC 22000 الزامی است. دوره آموزشی باید تمام عناصر مشخص شده در ISO 19011:2018، ISO/IEC 17021-1:2015 و ISO/TS 22003:2013 را مدنظر قرار دهد و باید شامل تمرینات (به‌عنوان مثال مطالعات موردی) و امتحان کتبی باشد.

4- فرآیندهای عملیاتی

4-1- نیازهای یادگیری

1- قبل از هر آموزش TO باید گروه هدف و اهداف یادگیری را تعیین کند.

2- TO باید حداقل سطح تحصیلات یا تجربه را برای نمایندگان دوره خود تعیین کند.

4-2- توسعه مواد آموزشی

1- طرح تمام دوره‌های آموزشی باید شامل عناصر زیر باشد:

الف) محتوا

ب) هدف

پ) مخاطب هدف

ت) پیش‌نیاز دوره

ث) اهداف آموزشی

ج) برنامه آموزشی یا برنامه کار دوره

- (چ) یادداشتهای مربی
- (ح) یادداشتهای نماینده
- (خ) جزوه (در صورت لزوم)
- (د) روش ارزیابی
- (ذ) منابع آموزشی
- 2- مواد آموزشی باید توضیح روشنی از الزامات طرح FSSC 22000 را ارائه نماید:
- (الف) ایزو 22000 (FSMS، کنترل خطر)
- (ب) PRP ها (برنامه پیش‌نیازی)، OPRP ها (برنامه پیش‌نیازی اجرایی) و CCP ها (نقاط کنترل بحرانی)
- (پ) الزامات ویژه طرح اضافی
- (ت) لیست تصمیمات هیئت‌مدیره سهامداران
- 3- پیوست 6 حاوی مشخصات اضافی قابل‌استفاده برای هر نوع دوره آموزشی می‌باشد.
- 4- مواد آموزشی باید به حق چاپ موسسه صاحب طرح FSSC 22000 احترام بگذارد. این بدان معنی است که باید اعلامیه‌ای در داخل هر متن یا عکس یا تصویری که از موسسه به سخنرانی‌ها و مواد آموزشی کپی شده، وجود داشته باشد.
- 3-4- منابع و محیط یادگیری
- 1- TO باید اطمینان حاصل کند که:
- (الف) تمام منابع تعریف شده در برنامه در دسترس هستند.
- (ب) تمام مربیان مسئول ارائه آموزش این منابع را دارند و در استفاده از آن‌ها آموزش دیده‌اند.
- (پ) تمام منابع تعریف شده در برنامه قابل‌دسترس برای نمایندگان دوره باشند.
- 2- TO باید اطمینان حاصل کند که منابع یادگیری، همکاران و کارکنان ضروری با در نظر گرفتن نیازهای خاص انتخاب و به کار گرفته می‌شوند و اینکه منابع آموزشی نگهداری می‌شوند.
- 4-4- ارزیابی اعضای دوره
- 1- برای دوره‌هایی که نیاز به ارزیابی نمایندگان دوره دارند (ارزیابی در حال اجرا، امتحان) ارزیابی نهایی و غیره) TO باید:
- (الف) اهداف ارزیابی خاص و عمومی و دامنه ارزیابی را توضیح دهد.
- (ب) اطمینان حاصل کند که تمام روش‌ها و ابزارهای ارزیابی استفاده شده توسط TO، شامل اساس و برنامه آنها ثبت می‌شوند.

پ) اطمینان حاصل کند که روش‌های ارزیابی به‌منظور برآوردن اهداف موردنظر برنامه‌ریزی، انتخاب و انجام شوند و اینکه آنها بتوانند به روشی اجرا شوند تا به بخش‌های مورد علاقه مختلف ارزش ببخشند.

ت) اطمینان حاصل کند که تضمین انطباق کامل با مقررات خصوصی مربوطه ارزیابی به‌صورت اخلاقی و قانونی انجام می‌شود.

ث) اطمینان حاصل کند که اطلاعات جمع‌آوری شده برای ارزیابی TO:

- متمرکز و به اندازه کافی جامع می‌باشد تا امکان پاسخگویی کامل به سوالات ارزیابی را فراهم و نیاز یادگیرندگان را به خوبی مرتفع نماید.
- به‌درستی و به‌صورت سیستماتیک آنالیز شود.
- معتبر، قابل‌اعتماد و معنادار باشد.

2- TO باید اقدامات قابل‌قبولی را برای کاهش تبعیض در ارزیابی‌ها انجام دهد.

4-5- کارایی آموزش

1- TO باید از میزان موفقیت نمایندگان دوره‌ها که دوره آموزشی را تمام کرده‌اند (تعداد دوره‌هایی که نمایندگان پاس کرده و یا مردود شده‌اند) مطلع باشد.

2- TO باید ارزیابی کند که آیا نمایندگان دوره از دوره آموزشی (و در صورت لزوم امتحان) راضی هستند.

3- یک نظرسنجی رضایت مشتری باید بعد از انجام هر دوره آموزشی توسط TO انجام شود. به‌منظور بهبود مطابق با برنامه بهبود مستمر اقدامات موردنیاز باید توسط TO انجام شود. سوابق نظرسنجی باید نگهداری شود.

4-6- گواهی‌های آموزشی FSSC 22000

1- TO باید به شرکت‌کنندگان به‌صورت زیر گواهی صادر کند:

الف) گواهی حضور، در صورتی‌که هیچ امتحانی وجود نداشته و یا شرکت‌کننده در امتحان مردود شده‌است.

2- فرمت گواهی باید از نظر محتوا از پیوست 7 تبعیت نماید (طرح‌بندی گواهی تحت‌نظر TO می‌باشد).

5- مریبان

5-1- صلاحیت مریبان

5-1-1- تجربه

1- مربی باید حداقل سه سال تجربه کاری با سیستم‌های مدیریت ایمنی مواد غذایی (FSMS) به‌عنوان

ممیز، مشاور یا تضمین کیفیت یا کارمند ایمنی مواد غذایی داشته باشد.

2- تجربه آموزش باید حداقل 3 دوره آموزشی، در مجموع 10 روز آموزش (که هر روز 8 ساعت می باشد). گزارش باید نشان دهنده آن باشد که آموزش در حوزه ایمنی مواد غذایی بوده است (برای مثال ISO 22000، دیگر استانداردهای ایمنی مواد غذایی GFSI، HACCP و غیره).

3- تجربه آموزشی می تواند از طریق مشارکت تحت نظارت در دوره های آموزشی حاصل شود.

5-1-2- صلاحیت ها

1- مربی با معلومات کافی زیر را که از طریق تجارب و سوابق آموزشی اش نشان داده می شود را داشته باشد:

الف) مربیان واجد شرایط برای ارائه دوره های معرفی و اجرا باشند.

- الزامات طرح، مدارک قانونی مربوطه، اسناد راهنمای FSSC 22000

ب) مربیان واجد شرایط برای ارائه دوره های ممیزی:

- الزامات طرح، مدارک قانونی مربوطه، اسناد راهنمای FSSC 22000

- اصول ممیزی، تکنیک ها و روش ها (مربیان ممیزی داخلی)

- آموزش ممیز اصلی FSMS (مربیان ممیز اصلی)

5-1-3- آموزش مربی

همه مربیان FSSC 22000 باید یک برنامه آموزش مربی را برای نشان دادن توانایی ارائه آموزش با موفقیت به اتمام رسانده باشند.

5-1-4- مهارت های فردی

1- مربی باید مهارت های فردی زیر را داشته باشد:

الف) گوش کردن و برقراری ارتباط به صورت موثر

ب) ارائه سخنرانی

پ) ایجاد انگیزه در افراد

ت) تسهیل

ث) مدیریت تعارض ها

ج) توسعه حرفه ای مداوم

چ) استفاده موثر از تکنولوژی اطلاعات

ح) حساسیت به موضوع تنوع و برابری

- خ) پایبندی به راهنمای رفتار یا بیان ارزش‌ها
- د) صلاحیت‌های بین فرهنگی
- ذ) راهنمایی کردن، مشاوره و راهنمایی
- 2- TO مسئولیت دارد تا اطمینان حاصل کند که مربیان دارای این مهارت‌های فردی هستند (برای مثال با مشاهده آموزش).
- 5-1-5- سابقه صلاحیت
- TO باید الزامات 1-1-5 و 4-1-5 را با کامل کردن سابقه صلاحیت مربی نشان دهد. این سابقه باید برای مدت زمان صلاحیت به‌عنوان مربی FSSC 22000 حفظ شود.
- 5-1-6- سوابق
- سوابق تجربه، صلاحیت‌ها و آموزش باید توسط OT برای هر مربی FSSC 22000 حفظ شود.
- 5-2- حفظ صلاحیت مربیان
- 1- TO باید سیستمی را برای حفظ صلاحیت مربیان داشته باشد.
- 2- TO با ارائه یک برنامه داخلی برای توسعه مداوم حرفه‌ای (CPD) باید اطمینان حاصل کند که مربیان سطح مناسبی از دانش و تحصیلات را حفظ می‌کنند.
- 3- هرگونه تغییرات به الزامات طرح باید قبل از انجام آموزش به الزامات طرح جدید به مربیان اعلام شود.
- 4- آموزش سالانه در مورد به‌روزرسانی‌های طرح و اطلاعات باید بعد از کنفرانس هماهنگی توسط TO انجام شود.
- 5- مربی برای حفظ مهارت‌های آموزشی حداقل موارد زیر را انجام می‌دهد:
- الف) دو دوره آموزشی FSSC 22000 هر دو سال یکبار یا،
- ب) دو دوره آموزشی FSMS در سال که معادل دوره‌های FSSC 22000 می‌باشد (GFSI تایید شده).
- 6- سیستم مدیریت
- 1- TO باید سیستم مدیریتی برای توسعه و ارائه آموزش داشته باشد که شامل:
- الف) درخواست برای دوره‌ها
- ب) پذیرش نمایندگان
- پ) انتخاب و صلاحیت مربیان
- ت) توسعه منابع آموزشی

ث) منابع آموزشی

ج) ارائه آموزش

چ) ارزیابی نمایندگان

ح) ارزیابی دوره‌ها

خ) صدور گواهی‌ها

2- TO باید حداقل عناصر اصلی زیر را در سازمان اجرا کنند:

الف) رضایت مشتری

ب) روش شکایت

پ) بررسی مدیریت

ت) بهبود مستمر

ث) ممیزی داخلی

ج) مدیریت تغییر

6-1- کنترل اسناد

TO باید سیستمی برای اطمینان از اینکه فقط آخرین نسخه اسناد طرح استفاده می‌شود در اختیار داشته باشد و اینکه تغییرات طرح (که مطابق لیست تصمیم هیئت‌مدیره سهامداران توسط موسسه اعلام می‌شود) باید مطابق الزامات موسسه اجرا شوند.

6-2- درخواست‌ها و شکایت‌ها

1- تمام شکایات نمایندگان دوره‌ها، مریبان یا دیگر افراد مرتبط باید ثبت شود.

2- شکایات باید بررسی شود و اقدامات اصلاحی برای حل مسئله باید انجام شود.

3- سوابق باید نگهداری شود.

4- TO حق دارد در مورد هر تصمیم گرفته شده از طریق سیاست تحریم، درخواست تجدیدنظر نماید.

مرکز مشاوره و اطلاع رسانی سیستم کاران

ثبت و صدور گواهینامه های بین المللی ISO

تلفن: ۰۲۱-۷۹۱۶۵